

Europos Sąjungos finansų programų ir biudžeto direktorė Dalia Grybauskaitė Briuselyje kartu su Lietuvos Respublikos prezidentu Valdu Adamkumi ir ministru pirmininku Algirdu Brazausku jų vizito metu aptarė kaip geriau panaudoti milijardus eurų, kurie teikiami Lietuvai.

ES nuotr.

2005-IEJI – SVARBIŲ SPRENDIMŲ METAI

Užsienio reikalų ministro Antano Valionio nuomone, 2005-ieji Lietuvos užsienio politikai buvo ir džiugių laimėjimų, ir nelengvų sprendimų metai. Pasak ministro, pernai 2004 m. pradėjusi darbą nauja Vyriausybė nutarė siekti, kad Lietuva taptų regioninio bendradarbiavimo, tarpautinių iniciatyvų centru. Toks gana ambicingas tikslas daug kam pasirodė nerealus. Tačiau, A.Valionio nuomone, per penkiolika savo gyvavimo metų valstybė jau ne kartą įrodė, kad viskas įmanoma, ypač jei tikslas siekiama nuosekliai ir ryžtingai.

A.Valionis pabrėžė, kad ši pavasarį Vilniuje neformalaus NATO užsienio reikalų ministrų susitikimo metu priimti svarbūs sprendimai dėl Ukrainos ir NATO bendradarbiavimo, visam pasauliui priminta demokratijos Baltarusijoje problema. Prezidentas Valdas

Adamkus apsilankė Kijeve, Tbilisyje, Kišiniove, surengti ir kitų aukšto rango Lietuvos pareigūnų vizitai. "Bendromis pastangomis didžiulėje erdvėje nuo Baltijos iki Juodosios jūros ėmė formotis demokratiinių valstybių bendruomenė. Džiugu, kad į šią veiklą sėkmingai įsitraukė ir mūsų artimiausi partneriai - Lenkija, Baltijos šalys, Vokietija, taip pat ir Europos Sąjungos institucijos. Jau mezgasi naujas Baltijos šalių ir Pietų Kaukazo valstybių bendradarbiavimo formatas - "3 plus 3", - paskelbtame pareiškimе teigia A.Valionis. Pasak jo, jei norima apčiuopiamų rezultatų, platus regioninis bendradarbiavimas neišvengiamas. Ministro nuomone, visų saugumas, ekonomikos plėtros galimybės, taigi ir kiekvieno žmogaus gerovė labai priklauso nuo to, kaip Lietuva sugyvens su savo artimais ir tolimais kaimynais.

Šia prasme, anot A.Valionio, tikru išbandymu tapo Rusijos vadovybės kvietimas dalyvauti Pergalės dienos iškilmėse Maskvoje, ne tik pasaulyje, bet ir Lietuvoje šiuo klausimu užvirė karštos diskusijos. Tačiau, ministro nuomone, iš šios dvi-prasmiškos situacijos sugebėta išeiti pakelta galva - Lietuvos ir Estijos prezidentų sprendimas nevykti į iškilmes Maskvoje priminė pasauliui tragišką šių valstybių lemtį po Antrojo pasaulinio karo.

Kita vertus, anot A.Valionio, Lietuvos santykiai su Rusija išliko pakankamai konstruktyvūs, šalys dalykiškai sprendė daugelį konkrečių verslo, turizmo, kultūros mainams aktualių klausimų, nepažeidžiant nei tarptautinės teisės, nei suverenių valstybės interesų buvo sureguliuotas ir incidentas Lietuvoje sudužus Rusijos kariniam lėktuvui.

(Nukelta į 4 psl.)

V. JUŠČENKO TIKISI SU V. PUTIN PALIAUBŲ DUJŲ KARE

Ukrainos prezidentas Viktor Juščenko pareiškė įsitikinimą, kad 2006 metais jam pavyks su Rusijos prezidentu susitarti dėl šios kaimyninės šalies dujų tranzito, ir pridūrė, kad tai bus "politinis sprendimas". "(Tai sprendimas) ne ekspertų, ne žinybų, - bet abiejų šalių prezidentų šiuo klausimu", - sakė jis. "Aš džiaugiuosi, kad su Rusijos prezidentu palaikome nuoširdžius santykius, draugiškus santykius, santykius tarp draugų, suteikiančių galimybę net paskutinę minutę atidaryti tą vožtuvą, kuris leidžia normalizuoti santykius tokioje keblioje energetikos santykių srityje", - pridūrė Ukrainos vadovas.

Tačiau drauge jis pažymėjo, kad Kijevas niekada nepriims 230 dolerių už 1000 kubinių metrų dujų kainos, kurią siūlo bendrovė "Gazprom".

"Aš visiškai tvirtai noriu pasakyti, kad dujų problema išsispręs artimiausiu metu. Be abejo, turiu omenyje ne 230 dolerių už 1000 kubų. Tai kaina, kurios niekada nepriims Ukraina. Tai ultimatinė kaina, kuri nepadeda stiprinti mūsų abiejų ekonomikų, tautų, valstybių sandraugos. Ir todėl aš patariau vyriausybei - užimti tokią griežtą poziciją šiuo klausimu", - sakė V. Juščenko interviu televizijos kanalui po apsilankymo Centrinėje

(Nukelta į 2 psl.)

JAV IŠDUOS DEMJANIUKĄ UKRAINAI

Cleveland teismas nutarė deportuoti nacių nusikaltėlį Joną Demjaniuką į Ukrainą. Demjaniukas jau 30 metų bylinėjasi dėl kaltinimų, kad nacių koncentracijos stovykloje bu-vo prižiūrėtojas.

Išėivis iš Ukrainos Demjaniukas tvirtina, jog kariavo Sovietų armijoje ir 1942 metais pateko į vokiečių nelaisvę, ilgą laiką kalėjo nacių stovyklose. Tačiau teismo versija – 1942–1943 metais Demjaniukas tarnavo prižiūrėtoju nacių stovykloje Lenkijoje, kur jį už ypatingą žiaurumą vadino "Ivanu Rūsčiuoju".

Demjaniukui buvo atimta JAV pilietybė ir jis perduotas

(Nukelta į 4 psl.)

A. M. BRAZAUSKAS NESUTINKA, KAD EUROPOS SĄJUNGOS PINIGUS KONTROLIUOTŲ LIETUVOS SEIMAS

Seimo opozicija siūlo Europos Sąjungos struktūrinės paramos strategijos tvirtinimą perleisti Seimui, tokiu būdu įminėtos strategijos svarstymus įtraukiant platesniąją visuomenę, Seimą ir prezidentą. Seimo posėdžių sekretoriats įregistruotas įstatymo projektas, numatantis, jog 2007 - 2013 ES struktūrinės paramos strategija Vyriausybės teikimu specialiu įstatymu būtų patvirtinama Seime.

Seime įstatymu patvirtintą strategiją Vyriausybė teiktų derinimui Europos Komisijai (EK).

Su EK suderintą strategijos projektą Vyriausybė dar kartą teiktų iš naujo tvirtinti Seimui.

Tokią ES paramos paskirstymo tvirtinimo tvarką nustatantį įstatymo projektą inicijavo Seimo opozicijos vadovas konservatorius Andrius Kubilius, jį parėmė bei teikia ir kitų opozicinių frakcijų atstovai - liberalas Petras Auštrevičius, liberalcentristas Algis Čaplikas, liberaldemokratas Valentinaz Mazuronis bei Seimo valdančiosios daugumos atstovas - socialliberalas Algirdas Monkevčius.

Pasak A.Kubiliaus, jau dabar girdimas didžiulis visuomenės nepasitenkinimas dėl galiojančios **gana uždaros** ES paramos paskirstymo tvarkos, pagal kurią ES lėšos paskirstomos Vyriausybei patvirtinant su Europos Komisija suderintą Bendrąjį programavimo dokumentą.

Seimas, anot A.Kubiliaus,

šiuose procesuose neturi likti nuošalyje, juo labiau, kai kalbama apie 30 mlrd litų dydžio paramos panaudojimą. Jo teigimu, lygiai taip, kaip atskiroms sritims paskirstomi Lietuvos mokesčių mokėtojų pinigai Seime tvirtinant šalies biudžeto įstatymą, tokiu pačiu principu - Seime priimant įstatymą turėtų būti paskirstoma ir ES struktūrinė parama.

Premjeras Algirdas Brazauskas tokius siūlymus - ES paramos panaudojimo tvirtinimą perleisti Seimui - vertino kritiškai.

Praėjusią savaitę per Seime vykusią Vyriausybės valandą į A.Kubiliaus klausimą dėl ES lėšų panaudojimo tvirtinimo tvarkos pakeitimų, A.Brazauskas atsakė, jog **tai esąs pasitikėjimo Vyriausybe klausimas**.

"Tai yra konstitucinis klausimas, ar yra pasitikėjimas Vyriausybe, kuri atlieka visus darbus, ar bus suteiktos, atimtos kokios nors teisės iš Vyriausybės ir įgaliojimai, o perimtų šiuo atveju, kaip jūs siūlot, Seimas. Prašau, tegul svarsto teisininkai, tegul svarsto Seimas, tada atitinkamai kas nors turės atsakyti už tų pinigų realizavimą. Taip negali būti, kad vieni komanduotų, o kiti atsakytų. Manau, ir jūs suprantate, kad 36 mlrd. - tai ne toks paprastas dalykas. Todėl yra visa organizacinė schema, pagal veikiančią visoje Europoje tuo užsiima vykdomoji valdžia", - Seime praėjusį

aiškino A.Brazauskas. **LGITIC**

GRUZIJA GALI PAREIKALAUTI IŠ RUSIJOS 15 MLRD. DOLERIŲ

Laikinosios parlamento komisijos Gruzijos teritorijos vientisumui atkurti pirmininkas Šota Malaščija pareiškė, kad Tbilisis gali pareikalausti iš Rusijos 15 mlrd. dolerių kompensacijos už ekonominę žalą, padarytą Abchazijai ir Pietų Osetijai. Į šią sumą įeina reikalavimas atlyginti moralinę žalą", - sakė jis šios komisijos posėdyje.

Pasak jo, kad gautų kompensaciją iš Rusijos, Gruzija paduos ieškinį į Strasbūro teismą, o ieškiniui parengti bus paskelbtas konkursas, kuriame galės dalyvauti ir Gruzijos, ir užsienio juridinės bendrovės.

Kaip sakė Š.Malachija, ieškinyje bus nurodyta neteisė-

ta Rusijos bankų ir mobiliojo ryšio kompanijų veikla Abchazijoje ir Pietų Osetijoje.

Šis pareiškimas pasirodė po to, kai žiniaslaida pranešė, kad ir Afganistanas nori gauti kompensaciją iš Rusijos už šalies okupaciją, kuri prasidėjo sovietinei kariuomenei įsiveržus 1979 metų gruodžio 27 dieną.

Tai aiškiai pareiškė Afganistano vyriausybė per sovietinės kariuomenės išvedimo 26 metų sukaktį, pranešė agentūra "Xinhua".

Išvakarėse apie tokią galimybę užsiminė prezidento Hamido Karzai atstovas spaudai Mohammad Karim Rahimi.

Delfi

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Pirmąją naujų metų dieną, kuri minima kaip Lietuvos vėliavos diena, Gedimino pilies bokšte kariai iškelė lietuvišką trispalvę. Šia ceremonija tradiciškai paminimas Lietuvos vėliavos pakėlimas Gedimino pilies bokšte 1919 metų sausio 1 dieną. Tuomet trispalvę kaip laisvos Lietuvos ženklą iškelė šalies savanoriai, pranešė Krašto apsaugos ministerija.

Seimo Antikorupcijos komisija parengė Seimo nutarimo projektą, kuriuo siūloma kreiptis į Konstitucinį Teismą ir paprašyti jo išaiškinti, ar Vyriausybė neviršijo savo įgaliojimų pripažindama Gariūnų turgavietę valstybinės svarbos objektu. Vyriausybė pripažino Gariūnų turgavietę valstybinės svarbos objektu ir ne konkurso tvarka 99 metams išnuomojo 38 hektarų turgavietės teritoriją, kurios vertė - daugiau 100 mln. litų, bendrovėms "Posūkis", "Jurgena" ir "Geruda".

Antikorupcijos komisija turi duomenų, kad turgavietę bendrovės **Darbo partijai** 2004 metais pervedė po 37,5 tūkst. litų, o bendrovė "Posūkis" šiemet premjero **Algirdo Brazausko** vadovaujamai Socialdemokratų partijai pervedė 37 tūkst. litų. Todėl Antikorupcijos komisija Specialiųjų tyrimų tarnybos paprašė ištirti, ar tokia finansinė parama nebuvo daroma įtaka politikų sprendimams dėl Gariūnų turgavietės. Lietuvos smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacijos teigimu, dabar Gariūnuose dirba apie 10 tūkst. žmonių, o turgavietėje apsipirka ir prekiauja kitų šalies miestų turguose iki 100 tūkst. gyventojų.

Vilniaus 7-ojo policijos komisariato Nepilnamečių reikalų skyriaus pareigūnai interneto svetainėse užklupo 84 moksleivius, kurie prie kompiuterio kiurksojo pabėgę iš pamokų. Vilniaus miesto vyriausiasis policijos komisariatas pranešė, kad gruodžio 12-21 dienomis buvo patikrintos trys Karoliniškių rajone esančios interneto svetainės. Paaiškėjo, kad čia pamokų metu laiką leido moksleiviai iš sostinės 7-ojo policijos komisariato teritorijoje esančių Spindulio ir Jono Pauliaus II pagrindinių mokyklų, Pilaitės, Sausio 13-osios, Lazdynų, Ažuolyno, Ryto, M. Mažvydo, Levo Karsavino ir Viršuliškių vidurinių mokyklų, taip pat Jono Ivaškevičiaus jaunimo, V.Kačialovo bei Karoliniškių gimnazijų.

Interneto svetainėse Karoliniškių rajone buvo sulaikyta ir nemažai moksleivių iš kitų sostinės rajonų - užklupti mokiniai iš Vaduvos pradinės, Taikos, Šeškinės, Saulėtekio, Vingio, Senvagės, Salininkų, Naujamiesčio, S. Kovalevskajos, Aukštadvario bei Rudaminos 2-osios vidurinių, Vilniaus 4-osios internatinės, Žvėryno bei Juventos gimnazijų.

Kaune į Socialdemokratų partijos skyriaus būstinę įsilaužė vagys išnešė kompiuterį bei fakso aparatą. Vagystė Raudondvario plente įsikūrusioje partijos būstinėje pastebėta gruodžio 20 d. popietę, pranešė Kauno miesto vyriausiasis policijos komisariatas. Kaip sakė Socialdemokratų partijos Kauno rajono skyriaus pirmininkas Valerijus Makūnas, pastate yra įvesta signalizacija, bet nusikaltėliams išlaužus durų spyną, ji nesuveikė. Partijos skyrius patyrė beveik pustrėčio tūkstančio litų nuostolį.

Dabar Lietuvos įkalinimo įstaigose laikoma apie 8 tūkst. suimtųjų ir nuteistųjų. Tūkstantmečio pradžioje, iki naujos redakcijos Baudžiamojo kodekso įsigaliojimo, tokių asmenų buvo apie 11 tūkst. Naujos redakcijos Baudžiamasis kodeksas už kai kuriuos nusikaltimus numato trumpesnes laisvės atėmimo bausmes, o kai kurios veikos, iki tol traktuotos kaip nusikaltimai, dabar yra kvalifikuojamos kaip baudžiamieji nusizengimai ir laisvės atėmimu už jas asmenys nebaudžiami, nebent areštu.

Atmintina diena siūloma pagerbti sovietinio KGB aukas. Tuskulėnų parke Vilniuje palaidotas sovietų valdžios represinio įrankio - KGB - aukas siūloma pagerbti atmintina diena. Seimo posėdžių sekretoriato įregistruotas Atmintinų dienų įstatymo pataisos projektas, kuriuo siūloma į šių dienų sąrašą įtraukti dar vieną - Tuskulėnų aukų atminimo dieną. Pagal projektą, Tuskulėnų aukų atminimo diena būtų minima rugsėjo 28-ąją, kuri siejama su sovietinių tribunolų ir Ypatingojo pasitarimo mirties nuosprendžių vykdymo pradžia 1944-aisiais.

Buvusioje Tuskulėnų dvaro parko teritorijoje 1944-1947 metais buvo laidojami KGB sušaudyti asmenys - sovietų nuteistieji už neva padarytus karo ir kriminalinius bei nusikaltimus žmoniškumui, kai kurie 1941 metų birželio sukilimo, anti-sovietinio pasipriešinimo dalyviai, Armijos Krajovos kariai ir rėmėjai, Lietuvos laisvės armijos organizatoriai ir vadovai, partizanai. Iš viso Tuskulėnų parke per šį laikmetį buvo užkasti 766 KGB nužudytųjų palaikai. Į Seimą su prašymu svarstyti galimybę į valstybės atmintinų dienų sąrašą įtraukti į Tuskulėnų aukų atminimo dieną kreipėsi Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

RUSIJA UKRAINĄ SPAUDŽIA Į KAMPĄ

Ukrainos prezidentas Viktor Juščenko atmetė Rusijos prezidento Vladimir Putin pasiūlymą imti kreditą apmokėjimui už Rusijos tiekiamas dujas.

V.Putin imti kreditą Ukrainai pasiūlė per abiejų šalių energetikos institucijų vadovų, "Gazprom" ir "Naftogaz-Ukraina" bendrovių vadovybės pasitarimą. V.Putin pareiškė, kad Rusija pasirengusi skirti daugiau kaip tris su puse milijardo dolerių kreditą padėti Ukrainai pereiti į rinkos kainas. Gruodžio 29 d. "Gazprom" dar kartą patvirtino, kad nuo sausio 1 dienos pardavinės Ukrainai dujas po 230 dolerių už tūkstantį kubinių metrų. V. Juščenko teigė, kad ši kaina nepriimtina.

Ukrainos pareigūnai kalba, jog didindama kainas Maskva keršija Ukrainai už "oranžinės revoliucijos" pergalę. V. Juščenko sako, kad 230 dolerių už tūkstantį kubinių metrų dujų yra "ultimatumo kaina, kuri neprisideda prie dviejų ekonomikų, nacijų ir valstybių sandraugos". Dabar šalis moka 50 dolerių už tūkstantį kubinių metrų. Ukrainos ir Rusijos trintis dėl dujų kelia grėsmę Europos energetikai. Vokietija iš Rusijos savo poreikiams tenkinti atsiveža 40 proc. rusiškų dujų, Prancūzija - ketvirtadalį, Didžioji Britanija mažiau, nes pati išgauna dujas.

Daugiausia dujas iš Rusijos perka Lietuva, Latvija, Estija, Čekija, Slovakija, Vengrija, Lenkija. 2006 m. Lietuva "Gazpromui" mokės už 1,000 kubinių metrų dujų 430-440 litų.

ES kol kas nesikiš į Maskvos ir Kijevo ginčą

Tuo tarpu Europos Sąjunga (ES) kol kas nenagrinėja galimybės įsikišti į Rusijos ir Ukrainos ginčą dėl dujų tiekimo, bet mano, kad dujų tranzito į Europą problema turi būti sprendžiama remiantis rinkos ekonomikos principais, pareiškė Europos Komisijos atstovas Rusijos Federacijoje Marc Franco. "Šiuo metu ES neketina kištis šį ginčą, į abiejų šalių, aš sakyčiau - į dviejų kompanijų, diskusiją dėl dujų tiekimo ir tranzito", - ketvirtadienį interviu agentūrai "Interfax" sakė M.Franco. "Šį ginčą reikia spręsti atsižvelgiant į rinkos ekonomikos principus dėl dujų tranzitinio tiekimo", - pabrėžė M.Franco.

Jis pažymėjo, jog Rusija ir Ukraina suaktyvino dvišalius ekonominius ir politinius santykius, ir todėl vylėsi, kad ginčas dėl dujų bus išspręstas.

Rusijos prezidentas Vladimir Putin ir Ukrainos prezidentas Viktor Juščenko po pasitarimų Maskvoje. **AP**

Šis Rusijos ir Ukrainos ginčas privertė nuogąstauti dėl galimo dujų stygiaus Europoje, jeigu Maskva nutrauks tiekimą Kijevui. Tai taip pat galėtų sutrikdyti eksportą į Europą per Ukrainą nutiestu dujotiekiu. **LRT**

(Atkelta iš 1 psl.)

V. JUŠČENKO TIKISI...

Prezidentas pažymėjo, kad Ukraina ir Rusija turi pereiti į ekonominių santykių sistemą, bet pridūrė, kad nereikia jų politizuoti.

V. Juščenko priminė, kad gruodžio 22 dieną buvo gautas pirmas oficialus Rusijos pranešimas dėl dujų ir tranzito per Ukrainą kainų. "Mes dirbome šeštadienį ir sekmadienį ir perdavėme per energetikos ministrą gerai apsvarstytą dujų ir jų tranzito per Ukrainą kainą", - sakė jis.

Valstybės vadovas pareiškė, kad artimiausiomis dienomis turi būti priimtas politinis sprendimas aukščiausiu lygiu, pabrėžė V. Juščenko.

Jis vėl pareiškė, kad Ukraina primygtinai reikalauja pereiti prie rinkos santykių.

"Mes pasiūlėme, kad nuo 2006 metų galiotų Europos kainų už dujas formulė. Šios dujų ir tranzito kainos dydį mes perdavėme Rusijos atstovams. Šiandien - oficialiai, o vakar - telegrafu. Esu įsitikinęs, kad derybas mes užbaigsime sėkmingai, - sakė prezidentas. - Ukraina su išteista kepure nevaikščiojo ir nevaikščios prieš nieką. Mes norime sąžiningai mokėti už tas paslaugas, už tas prekes, kurias gauna Ukraina. Savaimė suprantama, mes reikalausime sąžiningai mokėti ir už mūsų teikiamas paslaugas".

Jis patikino, jog "niekas iš Ukrainos šeimų žiemą šaltyje nebus". "Niekas! Apie joki Ukrainos ekonomikos sustojimą negali būti nė kalbos. Mes - Europos šalis, mes garbinga šalis. Mes norime, kad mūsų santykiai su partneriais būtų sąžiningi. Ir taip bus", - sakė V. Juščenko.

www.omni.lt

Buvusį Lenkijos ministrą pirmininką Marek Belka Jungtinės Tautos paskyrė JT Ekonominės komisijos Europai (UNECE) vykdomuoju sekretoriumi.

Maskvos nesutarimai su Vakarais dėl Irako branduolinės programos ir jos nevienodai vertinama reputacija demokratijos klausimu bus pagrindiniai išbandymai per 2006 metus, kai Rusija pirminkaus Didžiojo aštuoneto (G-8) - labiausiai išsivysčiusių pasaulio šalių - klubui.

Po "oranžinės revoliucijos" ir permainingų 2005-ųjų metų Ukrainos laukia tolesnė sumaištis prieš kovą planuojamus parlamento rinkimus, kurie, kaip manoma, nulems, ar šalis tęs prezidento provokarietišką, reformų politiką.

Europa, kurios šiaurinėse ir centrinėse Europos valstybėse kilusios pūgos privertė atidėti lėktuvų skrydžius, nutraukė elektros laidus ir pareikalavo keletos žmonių gyvybių.

Rusija, išpirkusi beveik visas Turkmėnijos per 2006 metų pirmąjį ketvirtį numatytas eksportuoti dujas, gruodžio 29 d. panaudojo šią kortą dujų kare su Ukraina, pasiūliusi Kijevui pakeisti tiekimus iš Turkmėnijos "Gazprom" dujomis, kurios keturis kartus brangesnės.

Dėl sukilėlių grasinimų, kurių gerokai padaugėjo vyriausybei įsakius padidinti benzino kainas, Irakui teko uždaryti didžiausią šalyje naftos perdirbimo gamyklą šalies šiauriniame Baidžio mieste. Gamykla buvo uždaryta dar gruodžio 21 dieną.

Ukrainos prezidentas Viktor Juščenko davė užduotį vyriausybei įsteigti instituciją, kuri parengtų Ukrainą įstoti į NATO. Tai nurodyta prezidento įsake, kuriuo remiantis įsigalioja 2005 metų lapkričio 25 dieną priimtas Nacionalinio saugumo ir gynybos tarybos sprendimas "Dėl neatidėliojamų priemonių toliau plėtoti Ukrainos santykius su Šiaurės Atlanto sutarties organizacija (NATO)".

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija “Viltis”, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

LIETUVOJE – SKANDALŲ POLITIKA

Prasideda 2006-ieji metai, bet Lietuvoje vienas triukšmas veja kitą – Seimas nespėja sudarinėti naujų komisijų. Prezidentas, regis, jau pavargo nuo pareiškimų apie valdančiųjų moralinį supuvimą ir niekas nekreipia dėmesio. Atrodo, kad Lietuvos visuomenė prie tokių skandalų pradeda priprasti ir su politika nenori turėti nieko bendra, bet liūdniausia, kad mažai kas nori tą padėti keisti.

Kažkas yra suinteresuotas, kad valdžia nebūtų kritikuojama. Darbo partijos vadas porina visiems, kad valdžios kritikuoti nereikia. Bet tuo pačiu metu vyksta organizuota veikla prieš visuomenines organizacijas Lietuvoje, Latvijoje, dabar ir Ukrainoje, ir Gruzijoje, pagaliau pačioje Rusijoje. Rusijos valstybės Dūma praėjusią savaitę priėmė esamo įstatymo pataisas, kuriomis remiantis bus kontroliuojamos tos organizacijos, kurios savo veiklai gauna paramą iš užsienio. Tų lėšų naudojimą kontroliuos Kremlius, tad ar kas benorės remti demokratinius sąjūdžius. Tai smūgis rusų piliečiams.

Labai ryškiai pastebimas Rusijos įtakos stiprėjimas Lietuvoje. Siūloma pradėti vykdyti kažkokią strateginę partnerystę su Rusija. Regis, jog dalis Lietuvos politikų niekada nebuvo sąžiningi įsiliejimui į Vakarų.

Verti dėmesio Lietuvos sąžiningų politologų pareiškimai, kad Lietuvoje mėginama įgyvendinti promaskvietiską politiką ir sugrąžinti Lietuvą į Rusijos glėbį, kuriais perspėja jie. Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto direktorius prof. Raimondas Lopata prisimindamas Rusijos Dūmos priimtas minėto įstatymo pataisas, sako, kad tai nieko nestebina. Tačiau jam nerimą kelia, jog panašūs veiksmai reiškiasi tuose kraštuose, kurie yra ištrūkė iš Rusijos įtakos – ir Lietuvoje. “Lietuva iš tikrųjų yra atsidūrusi gilioje krizėje. Krizė reiškia ne ką kitą, kaip strimgalviais grįžimą į Rusijos glėbį”, sako R. Lopata. Anot jo, tai žymu įvairiose valstybės valdymo dalyse, o pastaruoju metu ir teismuose. Jis mini Vilniaus apygardos teismo sprendimą leisti Rusijos piliečiui, eksprezidento Rolando Pakso finansiniam rėmėjui Jurijui Borisov likti Lietuvoje, nors specialiosios tarnybos buvo įspėjusios dėl jo keliamo pavojaus Lietuvos saugumui, o taip pat ir Kauno teismo sprendimą žurnalistui, kuris kolaborantu pavadino buvusį Lietuvoje uždraustos sovietinės kompartijos veikėją. “Tokios aplinkybės daro Lietuvą panašią į tą, kitą valstybę, ir leidžia teigti, kad iš tikrųjų strimgalviais grįžtame į ten, iš kur bandome 15 metų ištrukti.

Tad nenuostabu, kad Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus gruodžio 22 d. spaudos konferencijoje apžvelgė pastaruosius metus, norėdamas juos išbraukti iš Lietuvos gyvenimo, nes jie buvo pilni “skandalų ir skandaliukų” ir neteikė pasitenkinimo nei jam, kaip prezidentui, nei Lietuvos žmonėms. Seimas ir Vyriausybė buvo užsiėmę savo privačiais reikalais, bet ne Lietuvai reikalingais darbais (*plačiau prašome skaityti prezidento Valdo Adamkaus pareiškimą 4 psl.*).

Gaila, kad kai kurie ministrai ir Seimo nariai neigia tautinių organizacijų teisę dalyvauti valstybės valdyme, nors tai leista Lietuvos Konstitucijoje ir kad tokiomis mintimis pradėdame šiuos metus.

S. Tūbėnas

KEBLIUS KLAUSIMUS PALIEČIANT

Šiuo metu tokių klausimų gausybė. Apie kiekvieną reikia studijos, kad pilnai apsvačius. Būna bent keletą jų prabėgom užkabinti.

Raudonas akiplėšiškumas teisme. Senas posakis – “Miško žvėris į mišką žiūri” – yra neginčijamai teisingas. Todėl daugiau negu skandalingas žurnalisto nuteisimas Kaune už žodžio “kolaborantas” taikliai panaudojimą ne labai nustebino, nors ir stipriai pašiurpino. Labiau (ir nemaloniai) nustebino masinio pasipiktinimo stoka. Gal tai įrodo, jog ir posakis – “Patriotų pilna, o patriotinės veiklos – stoka” – yra teisingas? Paguodžia tai, kad į tai netikėtai stipriai atsiliepė žiniasklaida ir dalis (mažesnių) politikų. Silpnai pasirodė teisininkai. Vienas jų, net akademinis teisininkas, teisininko autoritetu pareiškė, kad “nieko dar neatsitiko” tuo teismo sprendimu: “kol paskutinis taškas nepadėtas”. Atseit, kol nepraeitose visose instancijose, su ginklu pagautose rankose ir liudytojų akivaizdoje nuskaltės žudikas nėra žudikas, o nužudytasis – yra “gyvas” kol nepasisakė paskutinė instancija. Klausimas: kas kaltesnis už tai, kad teisėjai net drįsta tokius sprendimus daryti? Ar teisėjų korporacija, ar tylinti tauta? Ypač stebina komunizmo aukų veik visiška tyla.

“Nusivylimai” ir balsavimai. Girdime, kad lietuviai nedalyvauja valstybės politikoje, kadangi “yra nusivylę”. Tuo pat metu matome, kad balsuoti parlamentų rinkimuose ilgose eilėse stovi nusivylę (ir dar kaip!) irakiečiai ir afganai. Nežiūrint galimų bombų sprogimų jie dalyvauja savo valstybės valdymo reikaluose – politikoje. Gal todėl, kad

nėra įstrigę eismo “kamščiuose” ar eilėse prie kasos prašmatniuose prekybos centruose?

Atominio terorizmo grėsmė. Sunku nesišypsoti matant Europos diplomatus diplomatiškai raukantis, kai Irano karingas prezidentas mojuoja Europai, Izraeliui ir Amerikai atominio terorizmo vėzdu. Putin bičiuliai Širak ir Šrioder bara JAV už tai, kad nevedė diplomatinių derybų su Sadamu, o kariavo. Amerikiečiai pasakė: “Gera. Parodykite, kaip diplomatiškai susitarti su teroristiniu Iranu”. ES derasi, o Iranas atominį kardą galanda. O derybų galo nematyti. Ko gero reikės ES diplomatams prašyti Bušą, kad išgelbėtų Europą nuo Irano ultimatumo ir vieną iš tų taiklių JAV raketų panaudotų (diplomatiškai?) prieš Irano atominę kalvę.

Karų priežastys. Vargu ar kuris nors didesnis karas buvo pradėtas dėl viešai skelbtų priežasčių. Dažniausiai sužinomas tik karo pateisinimas, jo priekabė. Tad ir Irako karas tikriausiai kariaujamas ne dėl “masinio naikinimo ginklų”, kurių turėti Sadamas, žinoma, norėjo, bet dar neturėjo. Tai primena jau seniai iš JAV spaudos iškirptas ir su savo archyvu atsivežtas, atsitiktinai dabar užtiktas, dailininko šaržisto politinis komentaras. Piešinyje JAV karys, Irako fronte, sėdi ant amunicijos dėžės ir rašo laišką į JAV. Laiške sako: “mes atradome slaptą ginklą...” Už jo, iš raketos išmuštos duobės, veržiasi naftos fontanas... Jau esu rašęs, jog manau, kad karas Irake vyksta dėl naftos. Jau šio prezidento tėvas Saddam išvarė iš Kuveito naftos laukų. O Hussein Saddam žygis į

Kuveitą buvo tik pradžia. Jis tikriausiai planavo užgrobti Saudo Arabijos bei Emiratų naftos laukus ir, drauge su Rusija, paklupdyti Vakarų. Tokiu atveju Lietuvoje benzino kainos nepakiltų: jo visai nebūtų. Tai, žinoma išspręstų eismo “kamščių” klausimą ne vien tik Vilniuje. Nejaugi kas nors patikės, kad su Texas nafta susijusi JAV vyriausybė apie tai nepagalvojo?

Valstybinių terminų klausimu. Jau buvo rašyta apie bandymus pratęsti Sovietų okupanto draudimą naudoti spaudoje žodžius “okupacija” ir “nepriklausomybė”. Tam buvo nukalti žodžiai, kaip “tarpukarė” ir “pokaris”. Dabar berods buvo prieita ir, po “kunigaikštijų”, po “karališkos” Lietuvos ir po okupacijų, Vasario 16-sios Lietuvos Respubliką vadinti “Pirmąja Respublika”, o Kovo 11-sios – “Antrąja Respublika”. Ir štai spaudoje pasirodo antrosios pavadinimai “trečiaja”. Kadangi tai lyg ir sutapo su Lenkijos “Žespospolita” (Respublika?) sukaktimi, tenka spėti, jog tai siejama su Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos unija su Lenkija. Jeigu taip, tai kodėl nevadinti “Trečioji Žespospolita”? Lietuva tada buvo, bet, anot vieno istoriko, nebuvo Lietuvos valstybės. Tad nebuvo “respublikos”? O Kunigaikštija irgi negali būti “respublika”. Prie du istorikas taikliai pastebėjo, kad, jei neturint valstybės, galima Lietuvą vadinti “respublika”, reiktų dabartinę vadinti “ketvirtąja”: Sovietų okupuota Lietuva buvo viena iš 15-kos SSRS “respublikų”. Atrodytų, jog pagrįstai šiandieninę Lietuvą vadiname “Antrąja Respublika”.

Vilius Bražėnas

A. MERKEL ATVĖRĖ
KELIĄ NAUJAI
EUROPOS VADOVŲ
KARTAI

Angela Merkel 2005 metais tapo pirmąja Vokietijos moterimi kanclere, o ir kitose Europos šalyse dėl valdžios kovoja nauja galimų vadovų karta. 51 metų A.Merkel po du mėnesius trukusios kovos, kurią lėmė nekonkreti rugsėjo mėnesio rinkimų baigtis, galiausiai pavyko išstumti iš posto Gerhard Schroeder.

Buvusioje Rytų Vokietijoje užaugusi A.Merkel Vokietijos politikai įkvėpė naujų idėjų, nors neišvengiami mėginimai lyginti ją su buvusia Britanijos ministre pirmininke Margaret Thatcher netrukus išblėso. Abi jos yra konservatyvių pažiūrų, tačiau, skirtingai nei M.Thatcher, A.Merkel teko vadovauti koalicinei vyriausybei, todėl,

KAZACHSTANAS PASKELBĖ KRIKŠČIONIŲ IR
MUSULMONŲ ŠVENTES POILSIO DIENOMIS

Kazachstano parlamentas priėmė Darbo įstatymo pataisas, pagal kurias ortodoksų Kalėdos ir musulmonų šventės Kurban bairam pirmoji diena šalies prezidento siūlymu paskelbtos poilsio dienomis. Parlamento aukštieji rūmai nusiuntė pataisas prezidentui

kad ir kokių jų turėjo “tečerinių” ekonomikos reformų planų, įgyvendinti juos vargu ar pavyks, nes valdžia jai tenka dalytis su socialdemokratais.

Vis dėlto tai, jog A.Merkel atėjo į valdžią, rodo reikšmingus pokyčius, įvykusius šalies politikoje, teigė Vokietijos užsienio reikalų tarybos mokslininkas Alexandr Rahr. “Jie niekada tiesiogiai nepatyrė II pasaulinio karo ir, žinoma, kiek kitaip žvelgia į pasaulį”. *Delfi*

Nursultan Nazarbajev pasirašyti.

Kurban bairam, arba Id al Adha, yra aukojimo šventė, viena iš svarbiausių švenčių, kuri prasideda baigiantis ha-džui ir tęsiasi 3-4 dienas. Kurban bairam vyksta maldininkų lankymosi Mekoje paskutinę dieną, kai piligrimai atlieka aukojimo apeigas Minos slėnyje, atmindami patriarcho Ibrahimio aukojimą.

Remiantis įstatymu, jeigu valstybės šventės pagal kalendorių pasitaiko per poilsio dienas, kita po jų einanti darbo diena taip pat skelbiama poilsio diena.

Senato duomenimis, 15 milijonų gyventojų turinčiame Kazachstane 65 proc. sudaro musulmonai, o 30 proc. krikščionys. *Delfi*

Lietuvos prez. Valdas Adamkus gruodžio 22 d. kalėdiniame susitikime su Prezidentūroje akredituotais žurnalistais.

www.president.lt

TEISMAI PRIVALO TARNAUTI ŽMONĖMS

Vilnius, gruodžio 29 d. Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus priėmė darbo grupės dėl teisės aktų, reglamentuojančių su teismais susijusius klausimus, narius. Buvo aptarti darbo grupės siūlymai, kaip efektyviau išspręsti problemas, susijusias su teismų darbo viešumu, pretendentų į teisėjus atranką, teisėjų skyrimu, jų karjeros klausimais.

Dalyviai taip pat svarstė, kokios yra nepasitikėjimo teismais priežastys, kodėl teismai neatlieka savo funkcijų taip, kaip to tikisi visuomenė, ir kokių veiksmų reikia imtis, kad visuomenė pasitikėtų teismais, neabejotų teisminių institucijų priimamais sprendimais.

“Teismai, kaip ir kitos valstybės institucijos, privalo tarnauti Lietuvos žmonėms. Deja, šandieninis teismų darbas pernelyg dažnai netenkina nei visuomenės, nei manęs. Neatsitiktinai pastaruoju metu teismai susilaukia nemažos visuomenės dalies kritikos. Nuo 1998 m. vykdomi gyven-

tojų apklausų duomenys rodo žemą pasitikėjimą teismais – teismais pasitiki tik apie penktadalis apklaustųjų. Pasitikėjimas privalo grįžti į valstybės ir kiekvieno piliečio gyvenimą. Jei tai neįvyks – visi mūsų darbai bus beverčiai”, - sakė prezidentas.

Prezidentas išreiškė viltį, kad darbo grupės siūlymų pagrindu bus vykdomi ne šiaip kosmetiniai teisės aktų pataisymai, bet ir iš esmės gerinama teismų veikla. Jis dar savo metiniame pranešime, kalbėdamas apie teismų darbą, pabrėžė, kad **teismų nepriklausomybė yra teisinės valstybės pagrindas** ir teismams turi būti suteiktos visos nepriklausomumo garantijos. Be to valstybės vadovas ne kartą akcentavo, kad **teisėjų nepriklausomumas nereiškia teisminės valdžios neatskaitingumo visuomenei**, ir, kad teismai neturi tapti nekontroliuojama bei uždara sistema.

Nesulaukęs konkrečių žingsnių ir valios gerinti teismų darbą, bei turėdamas Konstitucijos suteikiamas ga-

lias formuoti teisėjų korpusą, šių metų liepą prezidentas sudarė ekspertų darbo grupę, kuriai pavedė pateikti siūlymus, kaip didinti teismų viešumą, tobulinti teisėjų atranką, skyrimą bei karjerą reguliuojančias taisykles.

Darbo grupę sudaro Lietuvos Respublikos prezidento patarėjas teisės klausimais Haroldas Šinkūnas, Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus pavaduotojas Vidmantas Bruzgys, Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas Artūras Driukas, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas Valentinas Mikelėnas, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto dekanas Vytautas Nekrošius, Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkas Julius Sabatauskas, teisingumo viceministras Gintaras Švedas, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas Virgilijus Valančius, Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto dekanas Juozas Žilys.

www.president.lt

ministras. Jo nuomone, solidarumas tapo daugelio Lietuvos tarptautinių iniciatyvų pamatu - šalis aktyviai ėmėsi Afganistano Goro provincijos atkūrimo darbų, dalyvavo tarptautinėse operacijose karščiausiuose pasaulio taškuose. Priimti šiuos sprendimus nebuvo lengva, tačiau jie įrodė, kad Lietuvos nelieka nuošalyje, kai reikia drauge įveikti viso pasaulio saugumui kylančias grėsmes.

A.Valionio teigimu, Užsienio reikalų ministerijos iniciatyva surengta ne viena diskusija dėl emigracijos problemų, parengtas pasiūlymų paketas Vyriausybei, o geros idėjos jau virsta kūnu - pavyzdžiui, Finansų ministerija pasiūlė atsakyti užsienyje uždirbtų pa-

jamų dvigubo apmokestinimo. Kalbėdamas apie kitus metus, ministras pažymėjo, jog siekiant įsitvirtinti kaip regioninio bendradarbiavimo centras, reikės stiprinti savo santykius su kaimyninėmis šalimis, jautriai reaguoti į jose vykstančias permainas, o jei reikia - ir ištiesti draugišką ranką.

Ministras priminė, kad kitų metų gegužę Vilniuje susirinks demokratinį kelią pasirinkusių regiono valstybių ir vyriausybių vadovai, jau pradėta rengtis pirmą kartą Vilniuje vyksiančiai UNESCO Pasaulio paveldo komiteto sesijai, taip pat bus būtina priiminti pasauliui, kad 2006 m. sukanka 15 metų, kai Lietuvos žmonės laisvę gynė Sausio 13-osios barikadose.

PREZIDENTAS GRAŽINO SEIMUI SVARSTYTI ĮSTATYMĄ

Vilnius, gruodžio 28 d. Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus pasirašė dekretą, kuriuo Seimui gražino iš naujo svarstyti realios naudos Lietuvos gyventojams neatnešiantį Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 19 straipsnio papildymo įstatymą. Prezidento nuomone, mokesčių lengvatos iškraipo mokesčių sistemą, mažina jos skaidrumą, kuria paskatas jomis piktnaudžiauti, apsunkina mokesčių administravimą bei suteikia privilegijas atskirų produktų gamintojams ar paslaugų teikėjams, o kitus diskriminuoja. Taip yra pažeidžiamas lygia-teisiškumo principas ir iškraipomos konkurencinės sąlygos, lyginant su kitų paslaugų tiekėjais Lietuvoje.

Jis konstatuoja, kad valstybės įstatyme gali būti nustatytas nevienodas teisinis reguliavimas tam tikroms asmenų kategorijoms, tačiau tokiu atveju turi būti aiškiai įvardijami objektyvūs tokių asmenų teisinės padėties skirtumai. “Priešingu atveju būtų pažeidžiamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygybės principas, taikytinas ne tik fiziniams, bet ir juridiniams asmenims”, - sakoma 2005 m. gruodžio 23 d. Lietuvos Respublikos Prezidento pasirašytame dekrete.

Valstybės vadovo nuomone, mažai tikėtina, kad siūloma lengvata sumažins meno, kultūros ir sporto renginių biuletnų kainas, tačiau ji padidins renginių organizatorių uždirbamą pelną. Daugelis paslaugų tiekėjų jau ir dabar taiko nuolaidas labiausiai pažeidžiamoms socialinėms žmonių grupėms. Todėl net ir nežymiai sumažinus biuletnų kainas, didžiausią naudą iš siūlomos lengvatos gautų aukštesnes pajamas gaunantys ir brangesnius biuletnus perkantys Lietuvos gyventojai. Jis pabrėžia, kad papildomų mokesčių lengvatų įvedimas sumažintų visos mokesčių sistemos skaidrumą ir skatintų piktnaudžiavimą jomis, taip pat apsunkintų ir brangintų mokesčių administravimą. Šalies vadovo įsitikinimu, Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo

Pasak ministro, kitamet reikės rasti būdų, kaip išjudinti ir spręsti išaldytą Konstitucinės sutarties klausimą. "Mūsų tikslas - kartu su partneriais formuoti tokią Europos Sąjungos politiką, kad svarstant sudėtingus infrastruktūros, energetikos ir kitus klausimus Lietuvos interesai nebūtų paminti", - akcentavo A.Valionis.

LGITIC

19 straipsnio papildymo įstatymas paskatintų kitas interesų grupes reikalauti PVM lengvatų savo produktams arba paslaugoms.

Šalies vadovas ne kartą ir išreiškęs tvirtą nuostatą, kad mokesčių lengvatos iškraipo mokesčių sistemą, mažina jos skaidrumą ir suteikia privilegijas atskirų produktų gamintojams ar paslaugų tiekėjams.

Dar šių metų pavasarį vykusioje diskusijoje dėl mokesčių reformos, prezidentas pasisakė už Gyventojų pajamų mokesčio tarifo mažinimą ir realų gyventojų darbo užmokesčio didinimą. Valstybės vadovo nuomone, toks sprendimas turėtų didesnę poveikį ir labiau atitiktų Lietuvos gyventojų lūkesčius, nei PVM mokesčio lengvatų taikymas atskiroms prekių ar paslaugų grupėms.

Svarstant 2006 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų patvirtinimo įstatymą, prezidentas V. Adamkus taip pat pasisakė už didesnę kultūros ir sporto finansavimą, skiriamą renginius organizuojantiems asmenims biudžeto lėšomis konkursiniu principu.

www.president.lt

JURIJUS BORISOVAS LIEKA LIETUVOJE

Vilniaus apygardos administracinis teismas leido Rusijos piliečiui Jurijui Borisovui nuolat gyventi Lietuvoje. Teismas pavedė Migracijos departamentui išduoti nuolatinį leidimą gyventi šalyje dosniausiam atstatydintojo prezidento Rolando Pakso rėmėjui, motyvuodamas, kad jis Lietuvoje turi šeimą bei verslą. Išsiųsti J. Borisovą siekė Migracijos departamentas, remdamasis Valstybės saugumo departamento surinkta medžiaga, jog šis verslininkas siekė destabilizuoti politinę padėtį Lietuvoje, daryti įtaką politiniam gyvenimui, šantažavo ir grasino tuometiniam prezidentui R. Paksui. **LRT**

(Atkelta iš 1 psl.)

JAV IŠDUOS...

Izraelio teismui, kuris remdamasis klaidingais liudytojų liudijimais buvo nuteistas mirties bausme, bet vėliau išteisintas, nes nesugebėta įrodyti jo kaltės. Demjaniukui buvo sugrąžinta Amerikos pilietybė. Bet vėliau – 2002 metais JAV teismas sugebėjo nustatyti, kad Demjaniukas vis dėlto nacių stovykloje dirbo prižiūrėtoju.

2004 metais JAV teismas vėl atėmė pilietybę. Demjaniukas neigia savo kaltę ir gali teismo sprendimą apskusti per 30 dienų.

LRT

JAV LIETUVIAI RAGINAMI BYLINĖTIS SU RUSIJA

JAV gyvenantys lietuviai raginami atakuoti Amerikos teismus dėl sovietų okupacijos žalos atlyginimo. Kaip rašo dienraštis *Lietuvos žinios*, JAV lietuvių bendruomenės tarybos sesija priėmė rezoliuciją, įpareigojusią bendruomenės Krašto valdybą ištirti galimybes žmonėms kreiptis su asmeniniais ieškiniais į JAV teismus dėl okupacijos padarytos moralinės ir materialinės žalos atlyginimo.

2000 metais Seimas priėmė įstatymą Dėl SSRS okupacijų žalos atlyginimo. Vykdydama jį Vyriausybė apskaičiavo nuostolius, Lietuvai padarytus per 50 okupacijos metų. Gauta suma siekė 20 mlrd. JAV dolerių. Tačiau kol kas priskaičiuota žala formaliai nėra įteisinga, nes ministrų kabinetas žalos dydžio nėra patvirtinęs atskiru nutarimu. Negana to, gerokai nukritus JAV dolerio kursui ginčytina pasidarė ir pati suma.

2001 metais tarpvyriausybinių komisijos posėdyje Lietuva Rusijai pasiūlė pradėti derybas dėl žalos atlyginimo, bet sulaukė kategoriško atsisakymo. Spalį vykusiame bendros Seimo ir JAV lietuvių bendruomenės komisijos posėdyje užsienio reikalų viceministras Zenonas Petrauskas vardijo įvairius įmanomus būdus, kaip priversti Rusiją kalbėtis apie okupacijos žalos atlyginimą, tačiau vėliau paaiškino, jog viskas priklauso nuo didžiosios kaimynės geros valios.

“Jeigu Rusija sutiktų eiti į Tarptautinį Jungtinių Tautų teismą, tada teismas spęstų šį ginčą”, - kalbėjo viceministras.

Pareigūnas pabrėžia, kad Lietuva nepasitenkins okupacijos fakto pripažinimu ir atsiprašymu. Jis palankiai įvertino JAV lietuvių idėją bandyti su atskirais ieškiniais kreiptis į Amerikos teismus žmonėms, nukentėjusiems nuo sovietų okupacijos.

Seimo ir JAV lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkas Vytautas Maciūnas tvirtina, kad išeiviai tikrai neeis pamiršti okupacijos žalos atlyginimo klausimo.

“Tai svarbu ne tiek Lietuvai, kiek pačiai Rusijai. Svarbu, kad Rusija susitaikytų su savo istorija. To dalyko pamiršti negalima, nes Rusija gali nuspręsti, kad iš tiesų yra pagrindas manyti, jog Lietuva jai priklausė teisėtai. Mums pavojinga tylėti apie tokius dalykus”, - svarstė JAV gyvenantis V. Maciūnas. Jis patvirtino, kad Krašto valdybai pavesta išsiaiškinti galimybes dėl privataus bylinėjimosi. Kas jau padaryta šiuo klausimu, V. Maciūnas kol

kas negalėjo pasakyti.

JAV lietuvių iniciatyvą bylinėti dėl okupacijos žalos atlyginimo teigiamai įvertino ir Lietuvos teisininkai.

“Nelabai turime kitokių priemonių Rusijai paveikti. Jeigu šis reiškinys taptų masinis, tai Rusijai būtų politinis spaudimas. Taip atsitiko su Vokietija. Kai nukentėjusieji nuo nacių okupacijos JAV teismus užvertė savo ieškiniais, Vokietija buvo priversta spręsti šį klausimą”, - dienraščiui sakė Vilniaus universiteto Teisės fakulteto docentas Dainius Žalimas.

Tačiau Lietuvos atveju, anot teisininko, viskas daug sudėtingiau. D. Žalimas teigia, kad reikėtų rasti ne tik nukentėjusiuosius nuo sovietų okupacijos, bet ir atsakovus - tai yra įmonių, organizacijų, kuriose dirbo ištremti, įkalinti lietuviai, teisių perėmėjus. “Valstybę paduoti į teismą iš tiesų yra komplikotas reikalas, nes valstybė turi tam tikrą imunitetą nacionaliniuose teismuose, bet kompanijos - ne”, - sakė jis.

Seimo narys, buvęs Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK) pirmininkas **Kazys Bobelis** sako, kad tuoj po Antrojo pasaulinio karo JAV būta mėginimų iš Sovietų Sąjungos prisiteisti padarytą žalą.

“1950-1960 metais, kai gavo Amerikos pilietybę, daug lietuvių kreipėsi į teismus dėl prarastų ūkių, fabrių, sugadintų karjeros. Kai kurie bylas laimėjo, dalis bylų liko nebaigtos”, - tvirtino jis. K. Bobelis pasakojo, kad VLIK buvo suskaičiavęs ir okupacijos žalos dydį, parengęs visą reikalingą dokumentaciją. Pasak parlamento, 17 įvairių sričių specialistų kelerius metus skaičiavo sovietų padarytus nuostolius. 1990 metų rugsėjį darbas buvo baigtas. “Tai buvo labai detalūs skaičiavimai. Pavyzdžiui, net buvo įtraukta, kiek tuo metu Lietuvoje buvo vištų, kiek jos galėjo padėti kiaušinių ir kiek negauta pinigų už tuos kiaušinius. Visus dokumentus įteikiau tuometiniam premjerui Gediminui Vagnoriui, ir daugiau nieko apie juos negirdėjau”, - teigė K. Bobelis.

Sovietų Sąjunga Lietuvą buvo okupavusi 1940-1941 ir 1944-1990 metais. **LGITIC**

Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas ir Jungtinių Amerikos Valstijų Nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Stephen D. Mull (kairėje). www.lrs.lt

Stephen Mull: RINKIMŲ DIENA IRAKIEČIAMS TAPO DEMOKRATIJOS ŠVENTE

2005 m. gruodžio 15-oji bus pažymėta kaip orientyras laisvo ir nepriklausomo Irako istorijoje. Tą dieną irakiečiai masiškai ėjo prie balsadėžių ir rinko 275 Irako nacionalinės asamblėjos vadus, kurie vadovaus savo valstybei ateinančius ketverius metus. Artimiausiomis savaitėmis bus skaičiuojami balsai, formuojama naujoji vyriausybė, o taip ilgai tironijos kankinti žmonės taps visateisiais laisvojo pasaulio nariais.

Visi šio laimėjimo dalyviai – Irako žmonės ir atsidavę tarptautinės koalicijos nariai – gali didžiulius. Lietuviai tarnavo petys į petį su kitais šioje koalicijoje, sunkiai dirbo saugodami taiką ir klestinčią Irako ateitį. Drąsiai kovoję dėl savo pačių laisvės Lietuvos žmonės dabar pasitarnavo kilniam ir vertingam tikslui – padovanoti laisvės dovaną tolimos šalies žmonėms, kurie patiria sunkumų siekdami nusi-kratyti tironijos skraistę.

Praėjusios savaitės įsimintini įvykiai nėra nei atsitiktinumas ar sutapimas, tai Irako žmonių apsisprendimas. Per pastaruosius dvejus metus Irako žmonės pasitiko kiekvieną iššūkį: suformavo laikinąją ir pereinamąją vyriausybę, parašė ir priėmė savo Konstituciją, išsirinko naujuosius vadus, remdamiesi naujuoju statutu. Tarptautinė koalicija kartu su Irako saugumo pajėgomis ir Irako pereinamąja vyriausybe

padėjo saugoti šalį, kad žmonės galėtų saugiai balsuoti. Galiausiai demokratija yra gyventojų rankose, žmonių, kurie ir gyvena Irake. Tai Irako žmonės renka savo ateitį.

Jei pastarieji rinkimai kažką rodo, tuomet jų pasirinkimas yra gana aiškus: irakiečiai renka turėti balso teisę, jei kalbama apie jų ateitį, taip pat turėti balsą vyriausybėje, kuri atstovaus jiems ketverius metus. Rinkėjų aktyvumas buvo didelis. Apytikriais duomenimis, balsavo 70-75 proc. registruotų irakiečių, palyginti su 58 proc. sausio 30-osios ir 63 proc. spalio 15-osios rinkimuose. Saddam Hussein gimtojoje provincijoje daugiau nei 80 proc. žmonių atvyko balsuoti. Kitas drąsinantis ženklas buvo sunitų aktyvumas, kuris buvo daug didesnis nei spalio 15 d. referendume dėl konstitucijos.

Irako rinkimai apskritai atitiko tarptautinius laisvų ir teisėtų rinkimų standartus, rinkimų dieną visame Irake įvyko tik keli smurto išpuoliai. Irako saugumo pajėgos palaikė saugumą balsavimo vietose. O Irako viešosios tvarkos batalionai ir Irako kariai padėjo vietinei policijai saugoti daugiau nei 1350 balsavimo punktų Bagdade.

Kad ir koks malonus ir patraukiantis būtų šis svarbus įvykis Irako ateičiai, turime prisiminti, kad rinkimais niekas nesibaigia. Jie tėra pradžia. Prezidentas George W. Bush pergalę Irake apibūdino kaip laisvo ir demokratinio Irako, kuris garantuos laisvę, atsakys į poreikius ir gins visų savo piliečių teises, įkūrimą. Pergalė nėra vienaskaitos įvykis, tai nuolatinis ir apibrėžiamas procesas, kuris nėra pasiekiamas žaibiškai. Kaip teigė prezidentas Bush, ši pergalė susiformuos

siekiant atsakyti į tris kritinius poreikius – saugumo, demokratijos ir rekonstrukcijos. Koalicinės pajėgos juda į priekį visose trijose srityse, šį progresą irakiečiai mato ir jaučia savo žemėje kiekvieną dieną. Pirmiausia koalicija tęs saugumo sąlygų gerinimą, perduos vis didesnę teritorijos dalį Irako dalinių kontrolėn, kurs Irako saugumo pajėgas, kurios prisiims vis daugiau atsakomybės. Visų antra koalicija padeda Irako vyriausybei nustatyti ir stiprinti pradines jos galimybes siekiant vieningos ir ilgalaikės demokratijos. Ir galiausiai mūsų koalicija juda pirmyn rekonstrukcijos plane, kuris skirtas gaivinti Irako ekonomiką ir Irako žmonių pasitikėjimą, kad gyvenimas laisvėje bus geresnis. Irako ekonomikos atkūrimo perspektyva gerėja atitinkamai tiek pat, kiek ir saugumo situacija.

Progresas yra aiškus ir apčiuopiamas. Nėra didesnio ar stipresnio ženklo, kad saugumo sąlygos yra geresnės, kad demokratija skleidžia savo pirmuosius pumpurus. Kiekvieną dieną irakiečiai sugeba vis geriau ginti savo tautą patys, o tai įgalina mus perkelti daugiau savo pajėgų ir padėti irakiečiams kurti jų naujosios demokratijos įstaigas. Kai šie pasiekimai bus matomi, koalicijos pajėgų uniformas dėvintys vyrai ir moterys galės grįžti namo pas savo šeimas ir priimti tą pagarbą, kurios jie nusipelnė, didžiulius tuo, ką pasiekė. Mūsų pajėgos Irake yra pakeliui į pergalę – tuo keliu eidami jie grįš namo.

Kaip matome, 2006-aisiais mūsų laukia darbas. Naujoji ketverių metų vyriausybė turi būti išrinkta, turi įvykti vyriausybės pasikeitimas. Iššūkiai

(Nukelta į 8 psl.)

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLAUSE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

2004 metų balandžio 6 d. prezidentas Rolandas Paksas pripažintas šiurkščiai pažeidęs Konstituciją ir nušalintas iš prezidento pareigų.

www.lrs.lt

BUVĘS KT TEISĖJAS SUABEJOJO SPRENDIMU IŠTEISINTI R. PAKSĄ

Buvęs Konstitucinio Teismo teisėjas, konstitucinės teisės profesorius Egidijus Jarašiūnas viešai suabejojo Aukščiausiojo Teismo sprendimu išteisinti pašalintą prezidentą Rolandą Paksą dėl valstybės paslapties paviešinimo.

"Aukščiausiasis Teismas žemesnės teismo instancijos sprendimą turėjo nagrinėti kasacine tvarka, kai pagrindinis dėmesys kreipiamas į du dalykus - ar tinkamai buvo pritaikytas baudžiamasis įstatymas ir ar nebuvo esminių Baudžiamojo proceso kodekso pažeidimų. Tačiau tai, ką darė Aukščiausiojo Teismo teisėjų kolegija, **nėra kasacija**. Keista, bet teismas šį kartą kažkodėl vertino bylos aplinkybes", - dienraščiui *Lietuvos rytas* sakė E. Jarašiūnas.

Pasak teisininko, kasaciniame procese tai nėra daroma. Pagal įstatymą Aukščiausiasis Teismas neturėtų to daryti, todėl, E. Jarašiūno manymu, **"šis sprendimas yra labai abejotinas"**.

Aukščiausiasis Teismas ėmėsi vertinti ir Konstitucijos nuostatas, bet tai, pasak E. Jarašiūno, darė irgi labai paviršutiniškai. Kolegija suabsoliutino baudžiamąjį tyrimą, atmesdama konstitucinio tyrimo reikšmę. Tai daryti Aukščiausiajam Teismui irgi nepriklauso, nes oficialus Pagrindinio šalies įstatymo aiškintojas yra Konstitucinis Teismas.

Kai kilo abejonių dėl bylos aplinkybių, E. Jarašiūno teigimu, Aukščiausiasis Teismas

vertinimo bylą turėjo sugrąžinti į apeliacinę instanciją papildomam tyrimui, bet to nebuvo padaryta. Todėl po pašalintą prezidentą išteisinančio sprendimo liko neatsakytų klausimų. Kasacine tvarka bylą nagrinėjusio Aukščiausiojo Teismo nutartyje neturėtų būti komentarų, o tik analizuojama, ar įstatymas tinkamai pritaikytas ir ar nebuvo pažeistas Baudžiamojo proceso kodeksas. **Tačiau Aukščiausiojo teismo kolegija, E. Jarašiūno manymu, pati nukrypo nuo taisyklių.**

Nors Aukščiausiojo Teismo sprendimai yra galutiniai ir neskundžiami, nepaisant to, profesoriaus manymu, juos reikia vertinti ir analizuoti.

Gruodžio 13 dieną teisėjų kolegija patenkino R. Pakso kasacinį skundą ir atmetė Generalinės prokuratūros skundą. Kolegija panaikino Apeliacinio teismo nuosprendį, kuriuo R. Paksas buvo pripažintas atskleidęs valstybės paslaptį savo didžiausiam rinkimų kampanijos rėmėjui Rusijos piliečiui J. Borisovui, tačiau nuo bausmės atleistas.

Tada teisėjų kolegija tepaskelbė rezoliucinę nutarties dalį, gruodžio 28 d. teismas paskelbė 22 puslapių galutinės ir neskundžiamos nutarties tekstą.

Aukščiausiojo Teismo išplėstinė septynių teisėjų kolegija nusprendė, kad neužteko neginčijamų įrodymų pripažinti kaltu dėl valstybės paslapties atskleidimo eksprezi-

Aukščiausiasis Teismas po pietų paskelbė motyvus, kuriais remiantis buvo išteisintas valstybės paslapties atskleidimu kovą kaltintas nušalintasis prezidentas, dabar Liberalų demokratų partijos vadas, Rolandas Paksas.

Prieš porą savaitių AT teisėjų kolegija patenkinusi jo kasacinį skundą ir atmetusi Generalinės prokuratūros prašymą, panaikino Apeliacinio teismo nuosprendį, kuriuo R. Paksas buvo pripažintas atskleidęs valstybės paslaptį savo stambiausiam rinkimų kampanijos rėmėjui Rusijos piliečiui Jurijui Borisovui, tačiau nuo bausmės atleistas.

Tada teisėjų kolegija tepaskelbė tik rezoliucinę nutarties dalį, kurią paaiškina trečiadienį paskelbtas visas nutarties tekstas.

Rašydama nutartį AT išplėstinė septynių teisėjų kolegija vadovavosi vienu pagrindiniu tokių bylų nagrinėjimo principu, kuomet kasaciniai skundai ar iškilusios abejonės

dentą R. Paksą.

Iš nutarties motyvų matyti, kad Aukščiausiojo Teismo teisėjai prielaidomis ir samprotavimais apkaltinamojo nuosprendžio grįsti negalėjo, visos galimybės nustatyti tiesą jau išnaudotos ir visos abejonės - R. Pakso naudai.

Taip pat ne paskutinėje vietoje išteisinant R. Paksą atsidūrė ir Jurijaus Borisovo sakytų žodžiai, kad jis seniai žino, kad jo pokalbių klausosi Valstybės saugumo departamento (VSD) pareigūnai ir tai, kad jis niekada nepatvirtino, jog apie pokalbių klausymąsi jis sužinojo būtent iš R. Pakso. Be to, R. Paksas niekada savo kaltės nepripažino ir visuose teismuose neigė savo kaltę.

Nutartyje rašoma, kad išnagrinėjusi bylą ir įvertinusi pirmosios ir apeliacinės instancijų teismų priimtų sprendimus bei atsižvelgdama į Konstitucijos, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos, Baudžiamojo kodekso, Baudžiamojo proceso kodekso nuostatas, kolegija mano, kad Lietuvos apeliacinio teismo nuosprendžio motyvuojamoje dalyje paminėtos aplinkybės, kurias šis teismas pripažino įrodytomis ir kurias vertino susiedamas jas su Jurijaus Borisovo susitikimu su R. Pakso 2003 m. kovo 17 d. vakare, kolegijos manymu, neleidžia daryti neginčijamos išvados, kad būdamas prezidentu R. Paksas Valstybės saugumo departamento (VSD) generalinio direktoriaus M.

AT PASKELBĖ MOTYVUS, DĖL KURIŲ IŠTEISINO R.PAKSĄ

dėl procesinių reikalavimų bei įrodymų yra vertinami teisiamojo naudai.

Nutartyje nėra tiesiogiai pasakyta, kad R. Paksas neišdavė valstybės paslapties, tačiau konstatuojama, kad pripažinti baudžiamąją atsakomybę neįmanoma.

"Nagrinėjant bylą kasacine tvarka įrodymų tyrimas neatliekamas ir įvykio faktinės aplinkybės nėra nustatinėjamos, tačiau kasacinės instancijos teismas privalo tikrinti, ar žemesnės instancijos teismas tam tikras aplinkybes pripažino įrodytomis", - teigiama AT nutartyje.

Taip pat teigiama, kad šiuo atveju AT privalo panaikinti ar pakeisti kasacine tvarka apskustą nuosprendį, jei nustato, kad žemesnės instancijos teismo padarytos išvados yra neuoseklios, paviršutiniškos, prieštaringos.

"Nuosprendis, kuriuo konstatuojama, kad traukiamas baudžiamojon atsakomybėn asmuo padarė nusikalstamą

Laurinkaus supažindintas su valstybės paslaptį sudarančia informacija, kovo 17-sios vakare savo namuose Vilniuje susitikimo su J. Borisovu metu informavo jį apie tai, kad VSD pareigūnai klausosi J. Borisovo pokalbių mobiliojo ryšio telefonais bei atskleidė J. Borisovo telefoninių pokalbių su Anna Zatonskaja ir Anatolijumi Potninu turinio detales, t. y. atskleidė J. Borisovui informaciją, kuri yra valstybės paslaptis, ir taip padarė veiką, numatytą BK 125 straipsnio 1 dalyje.

Savo sprendimą kolegija grindžia Konstitucijos 31 straipsnio 1 dalimi, kur nustatyta, kad asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltumas neįrodytas įstatymo nustatyta tvarka ir pripažintas įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu, taip pat Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 2 dalies nuostata, kad kiekvienas žmogus, kaltinamas nusikaltimo padarymu, laikomas nekaltu tol, kol jo kaltė neįrodyta pagal įstatymą.

Savo sprendimą kolegija grindžia ir Baudžiamajame ir Baudžiamojo proceso kodeksuose įtvirtintais principais.

R. Paksas 2004 m. balandžio pradžioje per parlamentinę apkaltą buvo pašalintas iš prezidento pareigų už šiurkščius Konstitucijos pažeidimus ir priesaikos sulaužymą. Konstitucinio Teismo išaiškinimu, jis nebegali eiti valstybinių pareigų, susijusių su priesaikos davimu.

www.omni.lt

veiką, negali būti priimamas nepašalinus nagrinėjant bylą kilusių abejonių. Tokio nuosprendžio motyvuose turi būti aptartos visos bylai svarbios aplinkybės, motyvai turi būti tarpusavyje susieti, juose neturi būti loginių spragų", - skelbiama nutartyje.

Gruodžio 13 dieną, išnagrinėjusi Generalinės prokuratūros ir R. Pakso kasacinius skundus, AT teisėjų kolegija paliko galioti pirmą instanciją R. Pakso bylą nagrinėjusio Vilniaus apygardos teismo nuosprendį, kuriuo nušalintasis prezidentas buvo išteisintas dėl nuoseklių įrodymų nebuvimo ir dėl to, kad nebuvo galima konstatuoti, jog eksprezidentas J. Borisovui pranešė apie jo pokalbių telefonu fiksavimą.

AT nutartyje pažymima ir tai, kad nušalintojo prezidento veiksmus vertino ir Seimo specialioji tyrimo komisija, kuri pripažino, kad R. Paksas "sąmoningai leido J. Borisovui suprasti, kad dėl jo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą ir vykdo jo pokalbių telefonų kontrolę", ir Konstitucinis Teismas, padaręs iš esmės tokias pat išvadas.

Vilniaus apygardos teismas, kurio R. Paksą išteisinantį nuosprendį paliko galioti AT, buvo konstatavęs, kad nei Seimo sprendimas, nei Konstitucinio Teismo išvada negali nulemti teismo, nagrinėjančio kaltinamojo (šiuo atveju R. Pakso) baudžiamosios atsakomybės klausimą, sprendimo.

O AT teisėjų kolegija pažymėjo, kad Konstitucinio Teismo, Seimo sudaromų komisijų ir bendrosios kompetencijos teismų funkcijos yra aiškiai atribotos tiek Konstitucijoje, tiek įstatymais.

AT nutartyje pabrėžiama, kad pagal Konstituciją Konstitucinis Teismas sprendžia ar įstatymai neprieštarauja Konstitucijai, todėl klausimą dėl valstybės paslapties neišsagejimo šis teismas nagrinėjo ne kaip baudžiamąją bylą.

AT teisėjų kolegija galutinėje ir neskundžiamoje nutartyje nustatė, kad Lietuvos apeliacinis teismas padarė esminius baudžiamojo proceso įstatymų pažeidimus, kurie sukliudė priimti teisingą nuosprendį. Pavyzdžiui, AT konstatuoja, kad apeliacinis teismas, nustatydamas, kad R. Pakso tyčia atskleidė valstybės paslaptį, netinkamai pritaikė Baudžiamąjį kodeksą, o kaltę grindė ne įstatymo nuostatų reikalavimais, o bendro pobūdžio samprotavimais. AT nutartyje teigiama, kad R. Paksas suvokė, jog jam pateikta informacija

(Nukelta į 10 psl.)

PALM BEACH, FL

Tradicinė bendruomenės gegužinė bus sausio 22 d., sekmadienį, 12 val. Carlin parke prie A1A kelio, Jupiter mieste. Bus gardūs šilti pietūs, veiks baras ir loterija, kuriai laukiamame paaukotų laimikių.

Pabendravimas

Gruodžio 13 d. Picadilly restorane įvyko tradicinis mėnesinis Bendruomenės pabendravimas, į kurį susirinko per 30. Buvo pasidalinta išpūdžiais iš turistinės kelionės Karibų jūroje. Po to dr. J. Valaitis, neseniai grįžęs iš Lietuvos, gan aštriai pakalbėjo apie jos problemas. Ten jau trūksta specialistų įvairiose srityse. Nuo nepriklausomybės atstatymo per 300,000 tautiečių, daugumoj aukštąjį mokslą baigusių, yra išvažiavusių į užsienį. Lietuvių fondas irgi yra tuo susirūpinęs, nes jis duoda

AIRIJA

MIRTINAI SUMUŠTAS LIETUVIS

Gruodžio 25-osios naktį per eilinį Airijoje įsikūrusių imigrantų iš Rytų Europos konfliktą itin žiauriai sumuštas 29 metų lietuvis. Vyras siaubingai sužalota galva rastas praėjus porai valandų nuo užpuolimo netoli draugo namų. Tai septintas Airijoje nužudytas lietuvis per 2005 metus. Iš viso užfiksuota apie dvi dešimtys užpuolimų. Dažniausiai tragedijų priežastimi tampa lietuvių tarpe kylantys buitiniai kiviščiai ir besaikiis alkoholio vartojimas. Tarpusavyje tie įvykiai nėra susiję. Pareigūnai tikisi, kad lietuvių ir rusų bendruomenės padės nustatyti paskutiniosios aukos tapatybę. Įvykio liudininkai matė, kad vyras kraujuojančia galva, stovėjo su kitu asmeniu. Lietuvis buvo rastas dar gyvas, jį skubiai nugabeno į vieną Dublino ligoninių, tačiau netrukus jis čia mirė.

Statistikos duomenys rodo, kad lietuviai Airijoje žmogžudystės aukomis tampa du kartus dažniau, nei tėvynėje. Lietuvoje 10 tūkst. žmonių per metus tenka 1,13 nužudymo, o lietuvių bendruomenėje Airijoje šis liūdnas rodiklis siekia 2,5 nužudymo 10 tūkst. gyventojų. Lietuviai vyrai nuo 25 iki 30 metų sudaro beveik pusę nuo 2004 metų Airijoje žiauriai nužudytų užsieniečių. Vienas lietuvis neteko gyvybės liepos mėnesį, kai per namuose surengtą vakarėlį kilo konfliktas. Dar anksčiau savo namuose Veksforde buvo nužudytas R.Stravinskas. 2004 metais Airijoje gyvybės neteko 36 metų G.Strelčiūnas ir A.Zakarauskas. 2003 metų gegužę buvo nužudytas Tomas Lukoševičius.

The Sun, Delfi

čia stipendijas aukštojo mokslo siekiantiems Lietuvos studentams – kai jie baigs studijas, grįš atgal ir dirbs savo krašto labui. Tačiau daugum jų negrįžta. Lietuvių fondas šiuo metu svarsto, kad tie, kurie negrįš atgal į Lietuvą, turės sugrąžinti gautąją paramą atgal fondui.

DAYTONA BEACH, FL

Gruodžio 11 d. Orland Beach mieste buvo pamaldos lietuviams, gyvenantiems Daytona Beach apylinkė. Kun. R. Grasso atlaikė mišias, paminėjo Daytona Beach mirusius lietuvius, o taip pat ir Columbus, Ohio, gruodžio 3 d. mirusį prof. Rimvydą Šilbajorį. Po mišių parapijos salėje buvo vaišės, pranešimai ir kalėdinės giesmės. Dalyvavo su per 70 svečių.

Paminėtina, kad Daytona Beach miesto bibliotekoj šiemet vėl buvo lietuviškais ornamentais papuošta kalėdinė eglutė ir po stiklu išstatyti meniški gintaro papuošimai. Padėka LB apylinkės pirmininkei B. Kožicienei ir jos padėjėjams.

Ateinantis Lietuvių klubo renginys sausio mėn. 8 d. Po pamaldų, Prince of Peace parapijos salėje bus metinis Lietuvių klubo susirinkimas ir vaišės.

SUNNY HILLS, FL

“Vaiko vartai į mokslą” labdaros organizacija rūpinasi, kad apleisti ir pairusių lietuvių šeimų vaikai lankyti mokyklas ir užaugtų dorais žmonėmis. Šios grupės Sunny Hills būrelis, vadovaujamas Julijos Mačiulaitienės, padedant Bronnei Nakienei ir Rūtai Strazdienei, jau trečius metus iš eilės ruošia prieškalėdinius pietus. Šiemet pietūs buvo Bronės ir Alfonso Nakų namuose sekmadienį, gruodžio 11 d. Susirinko 38 vietos lietuviai, kurie sumokėjo po 12 dol. už iš anksto parduotus bilietus. Nemažas skaičius dalyvių pridėjo ir stambesnes aukas.

BALFo įgaliotinis Vincas Derenčius, padedamas Julijos Nakienės, visą spalį ir pradžioj lapkričio pravedė metinį vajų. Surinkta ir centrui pasiūsta 740 dol.

Lietuviška mokyklėlė

Jaunimo organizacijos “Saulėtas krantas” vadovaujama šeštadieninė mokyklėlė gruodžio 17 d., šeštadienį Lietuvos Garbės konsulato patalpose, Palm Beach mieste, surengė Kalėdų eglutės programėlę. Devyni mokinukai, vadovaujant mokytojoms Vidai Tomkevičienei ir muz. Renatai Armalaitei, gražiai išdekoruotoje patalpoje, prie Kalėdų

Tautinės sąjungos suvažiavime pertraukos metu: Gintaras Songaila, Lietuvos tautinės sąjungos pirmininkas, Aušrelė Sakalaitė, Lietuvių bendruomenės veikėja Lemonte ir Čikagoje, Petras Buchas, Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos pirmininkas ir dr. Leonas Seibutis.

Vytauto Jasinevičiaus nuotr.

ST. PETERSBURG, FL

Kultūros būrelio popietė

2006 m. sausio mėn. 18 d., trečiadienį, 2 val. p.p. Klubo kultūros būrelis rengia įdomią popietę, kurios metu kalbės Jadvyga Giedraitienė. Visi apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti.

Choro metinis pobūvis

Gruodžio mėn. 10 d. Lietuvių klubo choras po reguliarios šeštadienio repeticijos surengė savo tradicinį kalėdinį pobūvį, dalyvaujant ir choristų šeimos nariams. Pobūviui vadovavusi choro pirmininkė Aurelija Robertson pasveikino eglutės linksminosi, deklamavo ir dainavo, o Kalėdų senis (Laimis Baniota) jiems dalino dovanas. Programos klausėsi ir nesigailėjo katučių susirinkę vaikučių tėvai ir būrys svečių. Pabaigoje, konsulato vardu už puikią programą padėkojo R. Zotovienė ir LB apylinkės pirm. K. Miklas. Visi pasivaišino tėvėlių suneštais skanėstais.

Padėka

Gruodžio 11 d. įvykusi “Dainos” choro gegužinė buvo visiems maloni atgaiva. Puikus oras, susitikimai ir bendras dainavimas kėlė nuotaiką, maistas ir gėrimai tenkino skonių, o gausi ir turtinga loterija patraukė dalyvių dėmesį. Staigmena buvo svečių dainininkų – solistų: Lilijos Turūtaitės ir Vytauto Mašalo, abu iš Toronto, atsilankymas.

Choras reiškia nuoširdžią padėką visiems ruošusiems šią gegužinę ir ypač dėkojame Gražinai ir Jonui Stankūnams už baro aptarnavimą bei visų gėralų paaukojimą; Alicijai Solienei už loterijos suorganizavimą ir pravedimą; Bronei Paulienei už 100 dol. auką; Danutei Eringienei už 25 dol. auką. “*Lietuvių biuletenis*”, 2005-12-22. Nr. 245

visus susirinkusius ir pakvietė klubo pirmininkę žodžiui. Ji džiaugėsi, jog po vienerių metų pertraukos, choras yra vėl atgaivintas, vadovaujant patyrusiam muzikui Aloyzui Jurgui ir klube vėl skambės lietuviška daina. Ji dėkojo vadovui ir visiems choristams už dalyvavimą chore. Alvita Kerbelianė gražiai paskaitė jau mirusios režisierės ir buvusios choristės a.a. Dalilos Mackilienės parašytą apsakymą apie Kalėdų ruošą ir kalėdinę nuotaiką Lietuvoje.

Pobūvyje dalyvavęs kun. dr. Matas Čyvas sukalbėjo maldą, laimindamas valgiais apkrautus stalus. Valgius namuose paruošė ir sunešė choristės. Buvo ir kilniųjų gėrimų stalas, kuriuo rūpinosi Vilius Juška. Pora valandų buvo praleista besivaišinant skaniais maisto patiekalais ir besišnekučiuojant. Kalbėjo choro atstovai ir vadovas A. Jurgutis, prašė choristus uoliai lankytis repeticijas, nes tik gerai išmokę partijas ir susidainavę galėsime pasirodyti publikai.

Susirinkimai

St. Petersburgo lietuvių pensininkų klubo metinis narių susirinkimas bus 2006 m. sausio mėn. 12 d. 2 val. p.p. Lietuvių klubo didžiojoje salėje. Nariai ir svečiai maloniai prašomi susirinkime dalyvauti. Po susirinkimo vaišės.

2006 m. sausio mėn. 25 d., 2:00 val. p.p. didžiojoje Lietuvių klubo salėje bus Šv. Kazimiero Misijos narių visuotinis susirinkimas. Prašome visus gausiai atsilankyti. Misijos Komitetas

Lietuvos Dukterų veikla

Gruodžio mėn. 14 d. įvyko Lietuvos Dukterų šventinis susirinkimas ir pabendravimas. Susirinko 70 narių ir viešnių, dvi buvo net iš Lietuvos. Visos buvo šventiškai pasipuošę ir linksmi nusiteikę.

Pirmininkė Elena Jasaitienė savo pranešime paminėjo šios vasaros įvykius darbus. Valdybos narės šią vasarą buvo nuvažiavusios į Lietuvą ir išdalino pašalpai skirtus pinigus. Neseniai turėjome “Garage Sale”, kuri davė 806 dol. pelno. Pirmininkė dėkojo visiems aukojusiems už daiktus, talkininkėms išpardavimą ruošiant, Radvilai už atvežimą stalų, Aldonai Česnaitei už garažo “paskolinimą” ir daug padėjusių darbui. Taip pat padėkoto ir Adelei Acienei už nuvargusių darbininkių pavaišinimą cepelinais. Paminėjo, kad, nors ir pavargę, valdybos narės sutarė pavasarį vėl suruošti išpardavimą. Taip pat pranešė, kad LDD metinė vakarienė numatyta kovo mėn. viduryje. Pasakė, kad šią dieną suaukota 1,000 dol. Ji padėkojo visoms už aukas pinigais ir atnešusioms skanumynų vaišėms.

Muziko Aloyzo Jurgučio paruoštos LDD dainininkės pagiedojo porą kalėdinių giesmių. Muz. A. Jurgutis paskambino pianinu. Pirmininkė padėkojo programos atlikėjams, palinkėjo linksmų švenčių, geros sveikatos ateinantiems metams ir pakvietė visus pasivaišinti ir susipažinti su viešniomis. “*Lietuvių žinios*”, 2005 m. gruodis, Nr.354.

NEW YORK, NY

2005 m. New York lietuvių veikla

Atsisveikinimai ir apdovanojimai. Elena Ruzgienė buvo apdovanota Švietimo Tarybos kaip pasižymėjusi mokytoja: Chemijos mokytoja prestižinėje Stuyvesant gimnazijoje Dalia Bulgarytė pasirodė televizijoje su dviem savo mokiniais laimėjusiais Toshiba konkursą; Marytės Kavaliauskaitės filmas “The Colors of Music” debiutavo New York; Vladas Sidas buvo iššventintas

(Nukelta į 11 psl.)

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos paslaugų teikėjams mėginama plačiau atverti duris į kitas rinkas. Naujosios Europos Sąjungos narės - tarp jų ir Lietuva - siekia panaikinti bet kokias kliūtis paslaugų eksportui. Tam reikėtų priimti Paslaugų direktyvą, kurią jau svarsto Europos Sąjungos šalių ekonomikos ministrai. Bet senosios ES valstybės baiminasi pigesnių paslaugų pasiūlos, todėl priešinasi šiam siūlymui, rašo dienraštis *Lietuvos rytas*.

Priėmus direktyvą, Lietuva kartu su kitomis naujosiomis ES narėmis tikisi eksportuoti daugiau paslaugų į ES šalis. Šiuo metu tai sudaro 20 proc. viso eksporto. Pusė paslaugų eksporto tenka transporto paslaugoms - Lietuvos vežėjams, dirbantiems ES. Paslaugų teikimo laisvė ES laikoma vienu pagrindinių bendrijos principų, tačiau kol kas, bet koks žmogus arba įmonė, iš vienos ES narės atvykęs į kitą ir norėdamas teikti paslaugas, turės įveikti daugybę biurokratinių barjerų. Tai reiškia, jog bet koks paslaugos teikėjas lieka uždarytas savo šalyje, o vartotojai negauna paslaugų, kurios gali būti pigesnės.

Naujųjų ES šalių stumiama direktyva nustatytų mechanizmą, kuris panaikintų įvairius apribojimus užsienio paslaugų teikėjams. Be to, paslaugų teikėjas, jei būtų priimta direktyva, kitoje ES valstybėje vadovautųsi savo šalies įstatymais. Manoma, jog didžiausias teigiamas poveikis, priėmus direktyvą, būtų statybų, turizmo, didmeninės prekybos ir konsultacijų versle. Apskaičiuota, kad per 5-7 metus prekyba paslaugomis, jeigu būtų priimta naujovė, gali išaugti 15-30 procentų. Panašiai padidėtų ir investicijos, būtų įkurta 600 tūkst. naujų darbo vietų, tuo tarpu kainos atskiroms paslaugoms galėtų sumažėti iki 10 procentų.

Direktyvos šalininkės - naujosios ES narės - Vengrija, Lenkija, Čekija, Baltijos šalys. Už direktyvos įteisinimą pasisako ir Airija bei Didžioji Britanija, Olandija bei Suomija. Bet didžiausios priešininkės, nenorinčios atleisti varžtų paslaugų sferoje, yra Prancūzija ir Vokietija. Iš dalies prieš direktyvos atsiradimą pasisako ir kitos senosios ES narės - Belgija, Ispanija, Austrija, Portugalija.

Lietuvoje politinio prieglobsčio paprašęs Igoris Babenka mažiausiai dar mėnesį bus priverstas laukti Migracijos departamento sprendimo. Tris mėnesius sukčiavimu kaltinamo banko valdytojo prašymą nagrinėjantiems pareigūnams iškilo nemažai klausimų.

Lietuvos Statistikos departamento duomenys rodo, kad Lietuvoje per dešimt šių metų mėnesių gyventojų sumažėjo daugiau nei 18 tūkstančių. Lapkričio pradžioje Lietuvoje buvo 3 milijonai 406 tūkst. gyventojų - 18,5 tūkst. mažiau nei metų pradžioje.

Trečdalis iš masinėje kapavietėje Vilniuje aptiktų kelių tūkstančių Prancūzijos imperatoriaus Napoleono karių galėjo mirti nuo utėlių išplatintų infekcinių ligų. Tokią išvadą padarė Prancūzijos ir Lietuvos mokslininkai, atlikę morfologinius, genetinius Napoleono armijos kapavietės ir karių palaikų DNR tyrimus. Vilniaus universiteto (VU) Medicinos fakulteto Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedros docentas Rimantas Jankauskas pasakojo, kad prancūzų ir lietuvių mokslininkai nustatė dėmėtąsias šiltinės ir Pirmojo pasaulinio karo metu paplitusios vadinamos apkasų šiltinės sukėlėjų pėdsakus.

Vėliau Prancūzijos miesto Marselio universiteto laboratorijoje atlikę 35 karių palaikų DNR tyrimus mokslininkai nustatė, kad 7 kareiviai sirgo apkasų šiltine, o 3 buvo apsikrėtę dėmėtąja šiltine. Remdamiesi šiais duomenimis, specialistai teigia, kad nuo šių ligų galėjo mirti apie trečdalis Napoleono armijos kariuomenės.

2001 metais per statybas Vilniuje, buvusios karinės bazės teritorijoje Šiaurės miestelyje, aptikta masinė Napoleono kapavietė, kurioje rasta daugiau nei trys tūkstančiai karių palaikų. Pasak istorikų, Vilniuje atrasta masinė kapavietė unikali, nes yra viena iš didžiausių ištirtų Napoleono karių kapaviečių visoje Europoje.

Daugiatutės Prancūzijos kariuomenės kariai - prancūzai, belgai, olandai, vokiečiai, šveicarai, portugalai, ispanai, italai, lenkai, kroatai ir lietuviai - Vilniuje mirė 1812 metų gruodį, traukdamiesi nuo Rusijos imperatoriaus Aleksandro kariuomenės. Prancūzijos imperatorius Napoleonas su savo kariuomene per Lietuvą žygiavo 1812 metais puldamas Rusiją ir, Rusijos pajėgų sutriuškintas, traukdamasis. Kampanijos metu Vilniuje buvo apsistojęs ir pats imperatorius. Apie 3 tūkst. Napoleono armijos karių palaidoti Antakalnio kapinėse Vilniuje, o 2003 metais jiems pastatytas paminklas. Memorialo Antakalnio kapinėse statybą finansavo Prancūzijos vyriausybė, tam skyrusi 55 tūkst. eurų.

Amerikos lietuvių tautinės sąjungos kongreso, įvykusio spalio 7-9 dienomis Čikagoje, prezidiumas: Lietuvos Garbės konsulas Vaclovas Kleiza, Amerikos lietuvių tarybos pirm. Saulius Kuprys, prelatas kun. dr. Ignas Urbonas, Lietuvos Generalinis konsulas Arvydas Daunoravičius, Lietuvos Garbės konsulas Stanley Balzekas ir Petras Buchas, Amerikos lietuvių tautinės sąjungos pirmininkas.

Vytauto Jasinevičiaus nuotr.

LENKIJOS AVIATORIAI PASIRUOŠĘ UŽTIKRINTI BALTIJOS ŠALIŲ SAUGUMĄ

Lenkijos karinių oro pajėgų (KOP) vadas teigia nemanąs, kad Lenkijos aviatorių budėjimas Baltijos šalių oro policijos misijoje galėtų pastūmėti Rusiją oro erdvės pažeidimų link. "Aš netikiu, kad Rusija taikos metu imtųsi provokacijų arba pažeistų Baltijos šalių oro erdvę", - gruodžio 30 d. per oro policijos perdavimo ceremoniją Zokniuose sakė Lenkijos KOP vadas generolas leitenantas Stanislaw Targosz.

Lenkijos KOP vadui antrino krašto apsaugos Gediminas Kirkilas. "Iki šiol oro erdvės pažeidimų pasitaikydavo, tačiau jų mažėja. Negalvočiau, kad jų pagausėtų vien dėl to, kad oro policijos misijos ima si Lenkijos lakūnai. Jie patys sėkmingai saugo savo oro erdvę, žino, kaip tai daryti, pažįsta regioną. Tikiu, kad ši misija bus sėkminga", - sakė ministras.

SPECIALIŲ OPERACIJŲ JUNGINIO KARIAI TĘS BUDĖJIMĄ NATO

Nuo sausio vidurio naujojoje NATO greitojo reagavimo pajėgų pamainoje ir toliau budės Lietuvos specialiųjų operacijų junginio eskadronas. Junginio kariai NATO greitojo reagavimo pajėgose (NGRP, angl. – *NATO Response Forces*) budėjo ir šių metų antrąjį pusmetį, pranešė KAM.

Specialiųjų operacijų eskadronas bus priskirtas NGRP Specialiųjų operacijų pajėgų komponentui, kurio didžiąją dalį sudaro senbuviai NATO šalių kariai. Šis vienetas bus pasiruošęs vykdyti specialiųjų operacijų pajėgoms keliamas užduotis - specialioji žvalgyba, tiesioginiai veiksmai ir panašiai.

Lietuvos specialiųjų opera-

Iš Ramštaino KOP bazės Vokietijoje atvykęs amerikiečių generolas majoras Bob Dulaney gerai įvertino savo šalies 23-osios naikintuvų ekspedicinės eskadrilės įvykdytą misiją ir Lietuvos suteiktą paramą šiai misijai įvykdyti. Pasak jo, per 3 mėnesius amerikiečių aviatoriai atliko 150 skrydžių. Per tą laiką neužfiksuota nė vieno Baltijos šalių oro erdvės pažeidimo.

Pasak jo, amerikiečių aviatoriai pasiekė pakėlimo pagal aliarmą rekordą - 4 minutės ir 22 sekundės, kai tuo tarpu NATO normatyvas - 15 minučių. Zokniuose JAV aviatoriai perdavė misiją Lenkijos KOP kontingentui, kuris tris mėnesius Lietuvos, Latvijos ir Estijos oro erdvę saugos 4 naikintuvais "MiG-29".

Įgyvendinant Šiaurės Atlanto Tarybos sprendimą dėl oro policijos misijos Lietuvos,

Latvijos ir Estijos padangėje, Lietuvos karinių oro pajėgų (KOP) bazėje Zokniuose prie Šiaulių nuo 2004 metų kovo pabaigos dislokuojamos įvairių NATO šalių įgulos su naikintuvais. Trijų mėnesių misijas jau atliko Belgijos, Danijos, Didžiosios Britanijos, Norvegijos, Nyderlandų, Vokietijos aviatoriai. Kitų metų balandį lenkai misiją perduos Turkijos kontingentui. Tai bus pirmoji ne trijų, o keturių mėnesių trukmės misija. Planuojama, kad Turkijos karius turėtų keisti Ispanijos, vėliau Belgijos kontingentai. **LGITIC**

(Atkelta iš 5 psl.)

RINKIMŲ DIENA...

lieka. Vyks debatai dėl konstitucijos pataisų, dėl federalizmo. Yra grėsmė, kad abiem klausimais visuomenėje gali įvykti pasidalijimas. Be to, šie rinkimai, kad ir kokie sėkmingi būtų, dar negarantuoja smurto pabaigos.

Šiaip ar taip, šiais aktyviais rinkimais ir drąsiu dalyvavimu juose irakiečiai pagriebė savo šansą, kad jų balsai būtų išgirsti – jie perdavė pačią stiprią žinią sukilėliams. Jie siekia laisvės sau, savo vaikams, jie pasirenge siekti savo laisvės net jei tektų labai rizikuoti ir priešintis.

Koalicijos partnerių svarbiausias indėlis taip pat neša savo žinią: tarptautinė bendruomenė remis Irako žmones kovoje už laisvę ir galimybes ateityje. Lietuvos vyrai ir moterys Irake drąsiai tarnauja kilniam tikslui – nešti šią žinią garsiai ir aiškiai. Jungtinių Valstijų vyriausybės vardu norėčiau padėkoti Lietuvai už Jūsų paramą skleisti laisvę Irake ir visame pasaulyje. Linksmų Jums švenčių!

www.omni.lt

cijų junginio kariai 2002-2004 metais dalyvavo JAV vadovaujamoje tarptautinėje operacijoje "Tvirta taika" Afganistane.

NATO narių nacionalinių pajėgumų vienetai, priskirti NATO greitojo reagavimo pajėgoms, budi po pusmetį savo šalyse. Priėmus sprendimą siųsti karius į krizės regioną, kariai į operacijos vietą turi nuvykti per keletą dienų. Sprendimą aktyvuoti NGRP pajėgas priima Šiaurės Atlanto Taryba. Nuo tada kariai būna pavaldūs operacijai vadovaujančiam NATO štabui.

NGRP skirtos plačiam veiksmų spektrui - nuo taikos palaikymo iki didelio intensyvumo kovinių operacijų. **LRT**

DR. JOLITOS KAVALIŪNAITĖS REČITALIS

Gruodžio 4 d. prancūzų kultūros platinimo organizacijos *Alliance Francaise de Kent* kviečiama, dr. Jolita Kavaliūnaitė atliko prancūzų kompozitorių rečitalį Perry Drive salone Akron, Ohio.

Dr. Jolita Kavaliūnaitė

Rečitalį pradėjo Frederic Chopin (1810-1849) kūryba: skambino du valsus (G-flat Major, op. 70, nr. 1 ir D-flat major, *minute*); taip pat ir jo tris preliudijas (Nr. 7 in A Major: *andantino*, Nr. 8 in F-sharp Minor: *motto allegro*, Nr. 12 in G-sharp Minor: *presto*.

Toliau skambino Charles Gounod (1819-1893) *Meditation (Ave Maria)*, kurios tonai kilo išpūdinga malda. Tęsė Jacques Offenbach (1819-

1889) melodingą *Barcarolle*; Jacques Chabrier (1841-1894) nuotaikingą *Habanera*; gražia Jules Massenet *Melodie (Elegie)*. Rečitalį baigė išpūdiniais Claude Debussy (1862-1918) preliudijoms, *IX. La Serenade interrompue (1er Livre)* ir *XII. Feux d'artifice (2e Livre)*, kuriame aidėjo ir prancūzų himno melodijos nuotrupos sprogstančių raketų fone.

Publika dr. Jolitos Kavaliūnaitės rečitalį sutiko su šiltais entuziastiškais plojimais. Rečitalistė pradėjo pianinu skambinti Šv. Jurgio parapijos Cleveland, OH vargonininko ir kompozitoriaus a.a. Prano Ambrazo studijoje būdama pradžios mokykloje. Jos profesinis gyvenimas pakrypo kitu keliu: ji dėstė prancūzų kalbą ir literatūrą Akrono universitete. Po ilgų metų vėl ji sugrįžo prie muzikos studijų Akrono universiteto muzikos skyriuje: studijavo indonezietės koncertistės dr. Christina Tan studijoje, o dabar mokosi žymaus kanadiečio koncertisto Philip Thomson studijoje.

Sveikiname pianistę ir linkime jai tolimesnės sėkmės.

A.K.

DRAMOS TEATRE – R. GRANAUSKO “DUBURYS”

Archaišku ir moderniu vadinamo lietuvių literatūros klasiko, Nacionalinės premijos laureato Romualdo Granausko herojai netrukus kreipsis į publiką teatro scenoje.

Gruodžio 18 dieną Lietuvos nacionaliniame dramos teatre įvyko Sigito Račio režisuojamo spektaklio “Duburys” premjera. Inszenizaciją pagal to paties pavadinimo R. Granausko romaną parašė teatrologė Ingrida Daunoravičiūtė.

Iš Žemaitijos kilęs R. Granauskas savo gyvenime ragavo ir šilto, ir šalto: dirbęs žurnalistu, statybininku, šaltkalviu, mokytoju, nuo 1972-ųjų ryžosi atsidėti vien kūrybiniam darbui. Vilniuje gyvenantis prozininkas dažnai vadinamas nykstančios senosios Žemaitijos kultūros metraštininku. Pasak literatūros kritiko Valentino Sventicko, 2003 metais Lietuvos rašytojų sąjungos leidyklos išleistas “Duburys” – tai klasikinės meninės kalbos romanas, aprėpiantis visą svarbiausiojo personažo gyvenimą. “Vaikystė kaime, skaitymo kvaitulys, tikra draugystė, kariuomenė, paprasčiausias darbas sovietmečio Klaipėdoje, statybininkų bendrabučio šiurpas, svaigė erotika ir staiga užklumpanti lemtinga meilė – čia visa taip tikra ir paprasta, kad jaudinantis pasakojimas

auga tartum savaime.

Prozos menas kartu augina dramatiškų likimų medį, egzistencinę kūrinio įtampą”. Literatūrologės Elenos Bukelienės žodžiais, “rašytojo pasakotas ir apmąstytas paprastas paprastų žmonių gyvenimas. Nenusisekęs? Ne, tiesiog realus.

Režisierius Sigitas Račkys parodė, koks įdomus meno objektas gali būti paprastas kaimo žmogus. **LGITIC**

MOKYKLAS SMUKDANTYS GALI JAUSTIS NEBAUDŽIAMAI

Ydinga mokyklų vadovų skyrimo tvarka sudaro prielaidas direktoriams jaustis nebaudžiamiems, taip teigė Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos vadovas Aleksas Bružas. “Kai su mokyklų direktoriais buvo sudaromos terminuotos darbo sutartys, jie visai kitaip elgėsi su žmonėmis, daugiau tarėsi, bendradarbiavo, aiškinosi ir nebuvo tokios diktatūros, kaip dabar yra mokyklose”, - sakė per 30 tūkst. narių vienijančios organizacijos vadovas.

A. Bružas nekritikavo Seimo sprendimo mokyklų direktoriams įvesti neterminuotas darbo sutartis, tačiau pabrėžė, kad kas penkerius metus turėtų būti vertinamas jų pasiro-

populiari ne vien tik dėl daugelio jos išleistų mielai skaitomų poezijos ir prozos knygų, bet ir dėl kuklaus, nesididžiuojančio, švelnaus ir draugiško būdo, šių metų gruodžio ketvirtą rašytoja **Alė Rūta** Fronto Bičiulių surengtoje literatūros popietėje buvo pagerbta ir pasveikinta jos devyneasdešimtojo gimtadienio proga ir pristatyta paskutinė jos lyrikos – eilėraščių knyga, pavadinta “**Taip ir praeina sekmadienis**”. Tai sukaupimas iki šiol nespausdintų, archyve gulėjusių, o ir iš kitų jos leidinių parinktų eilėraščių. Rinkinys patrauklus, kietais viršeliais, gražiai Kaune išleistas. Viršelį sukūrė poetės duktė, dailininkė Rasa Arbaitė. Alės Rūtos eilės, kaip ir visuomet, kupinos gilaus jausmo ir pergyvenimo, išreikštos taupiai ir suglaustai, nepažeriant daugybės puošnių, bet ne būtinai reikalingų žodžių. Knyga verta dėmesio ir pasigėrėjimo, verta turėti savo lietuviškų kūrininių knygynėlyje. Įsigilinkite į vieno tos knygos eilėraščio mintį. Kaip ir visoje Alės Rūtos kūryboje, šiuose keliuose žodžiuose iškyla ir telpa jos sielos pasaulėžiūra ir esmė:

Pralėkęs laikas – kaip sudegęs laužas.

O, ši diena prisiminimų!

Ir nei verkiame, nei rankas laužom,

Tiktai keistas gaudumas ima...

O laužo pelenuos – ir fenik-sai, ir ugnys,

O atžalos žaliuos, kaip mes žaliavome...

Gražu, kas brendo, ką užugdėm

Ir viskas – tiktai Dievo valioje...

(Puslapis 70) 2001-11-20

Rūta Sakienė

ŠIEK – TIEK APIE ALĘ RŪTĄ IR JOS NAUJAUSIĄ POEZIJOS KNYGĄ

Rašytojos Alės Rūtos “Taip ir praeina sekmadienis” knygos antrasis viršelis.

RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS SVEIKINIMAI

Lietuvių rašytojų draugija sveikina rašytoją Alę Rūtą, išleidusią poezijos knygą “Taip praeina sekmadienis”. Knygos sutiktvės įvyko š.m. lapkr. 18 d. Maironio lietuvių literatūros muziejuje Kaune. Dalyvavo literatūros kritikas Valentinas Sventickas ir publicistas Juozas Kojelis. Sveikiname rašytoją Alę su garbin-gu amžiaus jubiliejumi; poetę-rašytoją Juliją Švabaite-Gylienę. Jos humoristiniai pasakojimai “Draugų laivelis” jau spaustuvėje; *Dirvos* redakcija; visus draugijos narius.

Lietuvių rašytojų draugijos 2005 literatūrinė premija paskirta profesorui Vincui Aurylai, gyvenančiam Vilniuje, už jo ypatingą darbą – sudarymą ir suredagavimą lietuvių išei-vijos dviejų tomų “Lietuvių egzodo vaikų ir jaunimo lite-

ratūra”. I-tomas turi 638 psl., 56 autoriai, II-tomas – 534 psl., 55 autoriai.

Premijos komisija: dr. Alfonsas Šešplaukis, Anatolijus Kairys ir Juozas Končius.

Knygos mecenatas – Lietuvių fondas.

Profesorius Vincas Auryla yra Vilniaus pedagoginio universiteto Lietuvių kalbos ir literatūros metodikos katedros profesorius. Be įvairių mokslinių straipsnių yra parašęs kny-gas “Lietuvių vaikų proza”, “Lietuvių vaikų poezija”, “Už-miršti vaikai – senosios lietu-vių vaikų literatūros rinkinys”. Jis yra Jungtinių tautų vaikų fondo (UNICEF) Lietuvos nacionalinio komiteto vicepir-mininkas, vienas iš sumany-tojų Seimo komisijos ginti Lie-tuvos vaikų teises.

St. Džiugas

ir mokyklos tarybos narys.

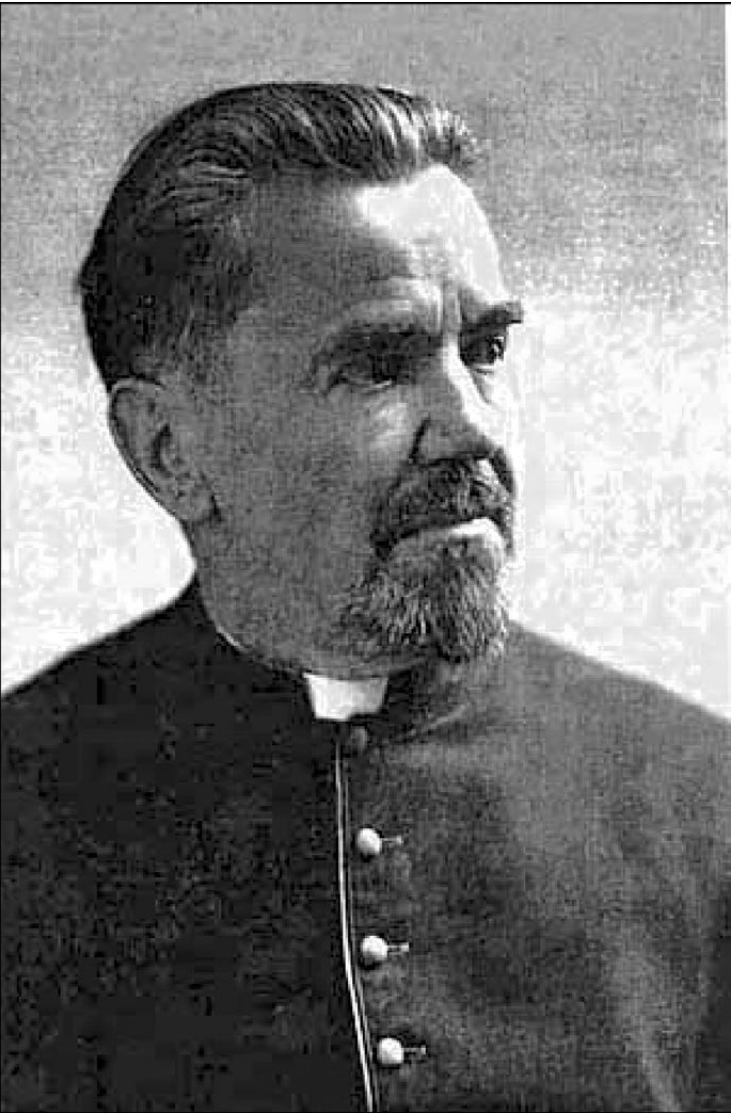
A. Bružo įsitikinimu, į vadovų skyrimo ir atestacijos procedūroje turėtų ne formaliai, o realiai dalyvauti mokyklų darbuotojų atstovai, nes šiuo metu “mokyklos taryba yra tokia, kokią nori matyti direktorius ir tik retoje įstaigoje taryba diskutuoja su direktoriumi dėl sprendimų”. “Dabar yra didžiulė konkurencija tarp mokyklų. Kai nekompetentinas direktorius sėdi poste ir nieko nedaro, mokykla greitai pradeda risti žemyn”, - sakė profesinės sąjungos vadovas, pridurdamas, kad dabar mokyklos bendruomenė negali nieko daryti net tuomet, kai

direktoriaus postą užima, pavyzdžiui, priklausomybę nuo alkoholio turintis žmogus.

Pasak A. Bružo, nedidelėse gyvenvietėse arba rajonų centruose, kur visi visus pažįsta, apie tokius vadovus visi žmonės žino ir todėl pradeda nevesti vaikų į tą mokyklą. Mokytojams aišku, dėl ko mažėja moksleivių skaičius, bet realiai jie nieko negali padaryti.

Siūlymui Švietimo įstatyme įteisinti terminuotą mokyklų vadovų kadenciją, pataisyti mokyklų kontrolės metodiką, šalies pedagogų atstovai pritarė neeiliniame profesinės sąjun-gos suvažiavime. **LGITIC**

PREL. M. KRUPAVIČIAUS
SUKAKČIŲ PROGA

Prelatas Mykolas Krupavičius – žmogus ir valstybininkas

Lygiai prieš 35 m. (1970 m. gruodžio 4 d.) amžinybėn iškeliavo taurus lietuvis kunigas, valstybės ir visuomenės veikėjas prel. Mykolas Krupavičius. Jis prieš mirtį surašė prasmingą testamentą, kurio žodžiai praverstų kiekvienam iš mūsų. Šalia kitų dalykų jis sakė: “...Ant pastatyto prie kapo kryžiaus turėtų būti toks sakinyš: “Lietuvi, tebūnie Tau pirmaisiais tėvas ir motina, bet virš jų tebūna tavo Tėvynė Lietuva”. Tie žodžiai yra šv. Augustino, mano prijungti prie jų tik “Lietuvi”, “Lietuva”.

Toliau jis testamente prašė: “Mano akis ir krūtinę prašau užpilti lietuviškąja žemele, kurią esu gavęs iš savo Tėvynės Lietuvos.

Lietuvos žemės reformos
vykdytojas

Taip, jam tikrai buvo brangi tėvynės Lietuvos žemelė. Juk M. Krupavičius buvo Lietuvos žemės reformos pagrindinis sumanytojas ir vykdytojas 1922 m. Ši reforma, kaip žinome, labai prisidėjo prie tų laikų Lietuvos ūkio ir bendros kultūrinės pažangos.

Štai istorikas profesorius E. Gudavičius, atsiliepdamas apie “labai svarbų istorinį momentą”, rašė: “Tai žemės reforma, kurią 1922 m. parengė M. Krupavičius. Jis mūsų istorijoje tokio masto asmenybė, kurią reikėtų gretinti su Vytautu Didžiuoju. Žemės reforma – didžiulis lūžis, po kurio atsirado vidutinis ūkininkas. Lietuva tapo ūkininkų tauta”.

Pirmas VLIK’o
pirmininkas
ir PLB minties skleidėjas

Kitas svarbus M. Krupavičiaus veiklos momentas jau buvo pasitraukus iš Lietuvos, nes jam okupacijos metais reikėjo ją palikti. Praūžus karo bangai, dar Vokietijoje jis buvo išrinktas Vyr. Lietuvos išlaisvinimo komiteto pirmuoju pirmininku.

Būdamas šiose pareigose jis atliko kitą istorinės reikšmės žygį: sukūrė Pasaulio lietuvių bendruomenės idėją. Tokiu būdu VLIK’as 1949 m. birželio 14 d. priėmė ir paskelbė Lietuvių Chartą. Joje buvo nustatytos pagrindinės direktyvos užsienyje gyvenantiems tautiečiams, norint čia išlaikyti lietuviybę. Buvo suorganizuota Pasaulio lietuvių bendruomenė, ir šiame darbe svarbią rolę atliko kaip tik kun. M. Krupavičius.

Jeigu VLIK’as, atlikęs savo misiją, likvidavosi 1992 m., tai PLB su atskirų kraštų bendruomenėmis dar veikia iki šiol.

Dvejos M. Krupavičiaus
sukaktys

2005 m. yra dvigubi sukaktuviniai metai. Spalio 1 d. suėjo 120 m. nuo M. Krupavičiaus gimimo, nes jis gimė 1885 m. Balbieriškyje, Marijampolės apskrityje.

Reikia pažymėti, jog šio žmogaus veikla buvo tokia plati, kad jai aprašyti reikėtų bent kelių knygos tomų. Apie tai mums buvo proga sužinoti ne tik iš aprašymų spaudoje,

*Jums priklauso **nekilnojamas turtas** Baltijos šalyse?
Ar jis Jums daugiau našta nei **nauda**?
Ar jis sukelia **stresą** Jūsų šeimoje?
Ar jis komplikuoja Jūsų **turto** planavimą?*

MES GALIME PADĖTI

Esame JAV įsikūręs fondas, kurio pagrindiniai investuotojai yra JAV, Danijos ir Vokietijos subjektai. Dabar mes ieškome nekilnojamo turto pagrindiniuose Latvijos, Lietuvos ir Estijos miestuose ir šalia jų:

* Gyvenamosios paskirties
* Komerčinės paskirties

* Pramoninės paskirties
* Žemės

Su ankstesniu verslu, Latvia Realty Fund LP, mes turime 8 metų darbo patirtį. Esame sąžiningi, išsilavinę ir profesionalūs. Aplankykite mūsų interneto svetainę (www.latviarealty.com) arba susisiekite su mūsų direktoriumi Richard N. Golden elektroniniu paštu (rng@latviarealty.com) arba žemiau nurodytais telefonų numeriais.

Baltic Capital Management BV

AMSTERDAMAS	Niujorkas	Ryga
Tel. +31.20.419.9406 Fax +31.84.224.8955	+1.212.262.5600	+371.928.2835 +371.787.3021

bet ir išgirsti tiesiogiai iš M. Krupavičiaus lūpų, kadangi keletą paskutiniųjų savo gyvenimo metų jis praleido šių eilučių autoriaus kaimynystėje – Cicero miestelyje.

Dažnai M. Krupavičių tekdavo matyti einantį gatve, jį ten sutikti, lankytis jo bute. Jis pasakodavo apie praeities dienas, sielodavosi dėl lietuviybės išlaikymo svetimame krašte.

Sveikatai silpnėjant, jam daug padėdavo Aldona Ruginė ir dr. Jonas Adomavičius, nors tiesioginiu jo gydytoju buvo dr. Petras Kisielius. Net ir sunkiai sirgdamas, jis atsisakydavo geradarių žmonių talkos, sakydamas, kad nori numirti vienas. Ir tik likus savaitei iki mirties, buvo išvežtas į Loreto ligoninę, esančią Cicero pašonėje. Joje jis amžinai užmerkė akis 1970 m. gruodžio 4 d. popietę.

Velionis buvo pašarvotas laidotuvių koplyčioje, šalia šv. Antano lietuvių parapijos bažnyčios. Tris dienas nuo gruodžio 6-osios koplyčia buvo perpildyta žmonių.

Kadangi tuo laiku kaip tik Čikagoje vyko VLIK’o seimas (jame buvo žadėjęs dalyvauti ir M. Krupavičius), tai ir jo delegatai gausiai lankė koplyčią. Čia atsisveikinimo kalbas pasakė VLIK’o pirm. dr. J. Valiūnas, PLB pirmininkas St. Barzdukas.

Paskutinį vakarą prieš laidotuves čia buvo surengtas organizacijų atstovų atsisveikinimas. Kalbėjo 29 asmenys, o po to velionio palaikai buvo perkelti į Šv. Antano bažnyčią. Kitą dieną buvo atlaikytos gedulingos pamaldos, po kurių didžiulė automobilių vilkstinė jį palydėjo į Šv. Kazimiero kapines, kur jis buvo palaidotas dvasiškiams skirtoje dalyje.

Edvardas Šulaitis

(Atkelta iš 6 psl.)

AT PASKELBĖ...

sudaro valstybės paslaptį, tačiau jo kaltės argumentai, išdėstyti apeliacinio teismo nuosprendyje, laikytini ne tyčios įrodymais, o tik teismo samprotavimais, kaip viskas galėjo būti.

“Nei R.Paksas, nei J.Borisovas ikiteisminiame tyrime bei teisme nepripažino, kad vienas atskleidė, o kitas sužinojo informaciją, sudarančią valstybės paslaptį. R.Paksas ir ikiteisminiame tyrime, ir teisme vienareikšmiškai teigė, kad jis suprato, jog Mečio Laurinkaus (tuometinio Valsybės saugumo departamento) jam pateikta informacija sudaro valstybės paslaptį ir niekam jos neatskleidė. Tuo tarpu teismas nerado įtikinamų motyvų paneigti R. Pakso bei J.Borisovo parodymų”, - teigiama AT nutartyje.

2005 metų kovo 1 dienos Apeliacinio teismo nuosprendį, kuriuo eksprezidentas buvo pripažintas atskleidęs valstybės paslaptį, bet nuo bausmės atleistas, kasacine tvarka buvo apskundusi ir Generalinė prokuratūra, ir pats R.Paksas.

Valstybinį kaltinimą palaikęs prokuroras Mindaugas Dūda teigė, kad **R.Paksas buvo nepagrįstai atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės**, nes Apeliacinis teismas netinkamai pritaikė baudžiamąjį įstatymą. Taip pat, nepagrįstai buvo nutraukta ir byla. Nagrinėjant bylą apeliacine tvarka, prokuroras prašė R.Paksą pripažinti kaltu ir skirti 9,375 litų baudą. Tačiau šis prokuroro prašymas liko nepatenkintas.

R.Paksas po Apeliacinio teismo nuosprendžio, jį taip

pat apskundė kasacine tvarka. Jis prašė visiško išteisinimo. R.Paksą išteisinantį nuosprendį buvo priėmęs praėjusiais metais šią bylą nagrinėjęs Vilniaus apygardos teismas.

Byloje R.Paksas buvo kaltinamas valstybės paslapties atskleidimu. Pareigūnai buvo surinkę medžiagą, kad 2003 metų kovą savo dosniausiam rinkimų kampanijos finansuotojui Jurijui Borisovui tuometinis šalies prezidentas leido suprasti, kad verslininko pokalbius fiksuoja VSD.

Tuometinis jo vadovas Mečys Laurinkus buvo perdavęs R.Paksui kelias pokalbių telefonu išklotines su grifu “slaptai”.

Išklotinėse buvo užfiksuota, kaip J.Borisovas informavo Rusijos viešųjų ryšių kompanijos “AlMax” specialistę Anną Zatonską apie Prezidentūroje susidariusią situaciją. Taip pat svarsto, kaip galima būtų sustiprinti įtaką R.Paksui, aptarinėja tuometinės prezidento patarėjos Dailios Kutraitės-Giedraitienės asmenybę bei galimybę ją sukompromituoti.

Bylos duomenimis, 2003 metų kovo 17 dieną į R.Pakso namus Vilniaus Antakalnio rajone buvo atvykęs buvęs jo verslo partneris Algirdas Drakšas bei rėmėjas J.Borisovas. Įtariama, kad per šį apsilankymą pas prezidentą Rusijos pilietybę turintis verslininkas ir sužinojo, kad jo pokalbius įrašinėja VSD.

Primename, kad R.Paksas per Seime inicijuotą apkaltą buvo nušalintas nuo prezidento pareigų 2004-ųjų metų balandį. Apkalta buvo surengta už šiurkščius Konstitucijos pažeidimus ir priesaikos sulaužymą. Konstitucinio Teismo išaiškinimu, jis iki gyvos galvos negali eiti valstybinių pareigų, kurias norint užimti reikia duoti priesaiką.

Delfi

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:00-9:30 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

RENGINIŲ KALENDORIUS

VASARIO 25 d., šeštadienį 6:00 val. vak. Vasario 16-osios minėjimas Dievo motinos parapijos didžiojoje salėje. Rengia Clevelando LB apylinkė ir ALT skyrius.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ CLEVELANDE

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakčių minėjimas vyks 2006 m. vasario 25 d., šeštadienį, 6:00 val. vakaro Dievo Motinos parapijos salėje, 18022 Neff Road, Cleveland, OH.

Kalbą pasakys Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV **Vygaudas Ušackas**.

Meninę dalį atliks Chicagos lietuvių tautinių šokių grupė **Grandis**.

Po programos bus vaišės ir muzika, šokiams gros **Rimo Kaspučio orkestras** iš Detroito. Taip pat veiks baras ir bus parūpinta vaikų priežiūra.

Bilietai: suaugusiems 15 dol., studentams 10 dol., vaikams 5 dol., su 10 dol. priedu dalyvaujantiems vaišėse. Bilietus galima įsigyti sekmadieniais Dievo Motinos parapijos svetainėje arba skambinant Kristinai Stankaitytei-Phillips 440 238-2557 ar Beatričiai Pautienienei – 216 383-8225.

Vasario 26 d., sekmadienį, 9:45 val. ryto vėliavų pakėlimas prie paminklo Dievo Motinos parapijos aikštėje.

10:00 val. ryto šv. Mišios Dievo Motinos šventovėje. Mišių metu giedos **Exultate** choras, diriguojamas muz. Ritos Klierienės.

Organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis.

Minėjimą rengia JAV LB Clevelando apylinkė ir ALT skyrius.

(Atkelta iš 7 psl.)

NEW YORK...

į “Knights of the Holy Sepulchre”; Tėvas Pranciškus Giedgaudas buvo apdovanotas Vyčių ordinu Lietuvos Vyčių-Knights of Lithuania – pirminko dr. Kazo už jo tokius ilgus, nepailstamus ir sąžiningus metus darbo *Darbininko* redakcijoje ir už 50 metų lietuviškos spaudos darbą ir išlaidų kymą.

Kultūrinė apžvalga

Buvome visi labai susidomėję Baltų teatro įkūrimu ir laukėme vaidinimo, bet nesulaukėme ir Baltų teatras prapuolė; vargonų virtuozas Virgis Barkauskas surengė koncertą; Aušros Vartų parapijoje, vargonus perėmė pianistas Edvinas Minkštimas; Lietuvių Bendruomenė surengė gražų ir įspūdingą “Gintaro balių” ir bendrai paminėjo visas lietuviškas svarbias datas: Sausio 13-ą; kartu su Tautos fondu surengė Vasario 16-osios ir Baisiojo Birželio trėmimų minėjimus; Dariaus ir Girėno skrydį; Kariuomenės šventę; Padėkos dienos pietus ir Kūčių vakarą. Kai kurie iš šių buvo rengiami kartu su Apreiškimo parapija, Maironio mokykla ar su vyr. skautėms židinietėms; Lietuvos Vaikų globa surengė koncertą Manhattan; Aušros Vartų baž-

nyčia atgijo: joje grojo Baltic Asteroids jazz grupė; buvo parodytos Mindaugo Blaudžiūno filmų ištraukos; filmas “Burning Man” ir Antano Janausko trumpametražinis filmas “Trumpas sujungimas”; Neringos jaunimo stovykla Brattleboro, VT veikia puikiai; Putnamo CT seselės surengė savo metinį pikniką; Lietuvių pasirodymai Jacob Javits Centre – šokių grupė “Vėtra”, sopranas Angele Kiaušaitė ir kanklininkas Rimgaudas Pranckevičius; Lietuvos konsulas surengė keletą meno parodų ir koncertą Karaliaus Mindaugo Karūnavimo proga, dainavo Skaidra Jančaitė, grojo Dainius Puodžiukas; Išvyko konsulė Irena Skardžiuvienė ir atvyko konsulė Renata Darulienė. Lankėsi URM direktorius Jonas Paslauskas; Įvyko parodos: Jono Meko “Fragments of Paradise”, Balčiūnų, Rasos Pranckūnaitės, Egidijaus Rudinsko ir S. ir P. Stanikų; Lietuvos Vyčiai, Knights of Lithuania, išrinko naują valdybą ir naują pirminką dr. Paul Michael Kazas, kuris surengė jų pristatymo popietę ir Kūčias Atsimainymo parapijoje; Riverhead, LI. Puikiai laikosi Vyčiai ir Sufforelk County Lietuvių klubas; Tautos fondo valdyba surengė filmo apie partizaną Juozą Lukšą “Vienui vieni” premjerą New

TRIJŲ LIETUVOS VALDŽIŲ KRIZĖ

Tai, kas pastaruosius porą metų vyksta Lietuvoje, būtų galima įvardyti kaip totalų valdžios naikinimą. Sakydamas valdžia, turiu galvoje visas tris jos šakas – įstatymų leidžiamąją, vykdomąją ir teisimus.

Įstatymų leidžiamoji valdžia, arba paprasčiau kalbant parlamentas, didžiausią smūgį patyrė prieš porą metų, kai paaiškėjo, jog kai kurie Tautos išrinktieji tarnauja ne visiems savo rinkėjams, o tik tiems, kurie gali už tai atsidėkoti. Kai kurie iš tų išrinktųjų skubiai paliko Seimą, o vėliau net priverstė viešai atsiprašyti tuos, kurie suabejojo jų padorumu. Kiti ten iki šiol tebedirba, kartais garsiai kalba apie moralią politiką ir reikalauja atsakomybės už savo poelgius iš kitų, pamiršę, jog pirmiausia reikėtų reikalauti jos iš savęs.

Antroji valdžios šaka – vykdomoji – pastaruoju metu taip pat kenčia. Vienas ministras pusę metų įrodinėjo, jog jo diplomatas yra tikras, kitam iki šiol tenka aiškintis, už kokius nuopelnus jis gavo KGB kapitono laipsnį. Dar dviems ministrams žiniasklaida kas du tris mėnesius primena apie jų paliktus ar nesantuokinius vaikus, o viską vainikuoja premjero žmonos biznis - visai nekalta, įstatymų neuždraustas, tačiau, kaip vis labiau aiškėja, pradėtas su paties prezidento palaiminimu. Prezidento Algirdo Brazausko, kuris tada dabartinę savo žmoną mylėjo tik iš tolo.

Prisiminus dar ir nuolatinis skandalus, susijusius su ES paramos skirstymu, neverta stebėtis, kad pasitikėjimas vykdomąją valdžia baigia susilyginti su Seimo vertinimais, kuriems pastaruosius keletą metų kristi nebėra kur.

Ir tai, beje, natūralu – atsakomybės iš Vyriausybės turėtų reikalauti Seimas, tačiau šios funkcijos jis nevykdo, nes pats jaučiasi niekam neatsakingas.

Kalbant apie vykdomąją valdžią, reiktų pasakyti, kad jos autoritetą kurį laiką dar šiek tiek gelbėjo prezidentas. Jo,

York; Violeta Urmana dainavo Metropolitan Operoje mezzosoprano rolę, o rudenį soprano roles; Keistuolių teatras pasirodė NJ; Taip pat pasirodė pianistė Ieva Jokubavičiūtė; kompozitorė Raminta Šerkšnytė; pianistas Edvinas Minkštimas ir pianistas Gabrielius Alekna; APPLE grupė paminėjo savo 15 metų veiklos sukaktį; visos trys New Yorko lietuvių parapijos ir Maironio mokykla veikia gerai; Atsidarė nauja lietuviško maisto krautuvė “Old Vilnius”.

Taigi, New York viskas juda. **Dr. Giedrė Kumpikaitė**

kaip politiko, vertinimai buvo ir vis dar išlieka vieni aukščiausių, tačiau netesėdamas savo rinkiminio pažado būti arčiau žmonių, gana ilgai gynęs Artūrą Zuoką, o po to dar užstojęs ir premjerą, šalies vadovas, atrodo, pamažu iššvaisto turėtą pasitikėjimą ir tampa vis mažiau pastebimas. Kartu vis labiau mažėja ir prezidento, kaip institucijos reikšmė bei galia, ir vis rečiau atsiranda norinčių vadinti dabartinį šalies vadovą moraliniu autoritetu.

Trečioji valdžia – teismai – Lietuvoje niekada nebuvo labai populiarūs ir mylimi. Nepaisant to, ši valdžios grandis iki šiol veikė ir jos sprendimai, nors kartais ir kritikuojami vis dėlto dažnai tapdavo atsparos tašku judėti į priekį.

Šiandien situacija iš esmės keičiasi. Kauno miesto apylinkės teismo teisėjo naujas požiūris į kolaboravimo sąvoką, Aukščiausiojo Teismo kolegijos sprendimas, išteisinęs buvusį prezidentą Rolandą Paksą dėl kaltinimų valstybės paslapties išdavimu bei Vilniaus Apygardos administracinio teismo sprendimas leisti buvusiam prezidento rėmėjui nuolat gyventi Lietuvoje sukėlė tikrą sumaištį.

Daugiausiai dėmesio sulaukė **Kauno teisėjo sprendimas**. Kai kas jo sprendimą nubauti žurnalistą, pavadinusį buvusį SSKP veikėją kolaborantu, įvertino kaip pasikėsinimą į Lietuvos valstybės pamatus bei pasityčiojimą iš istorinių faktų ir su tokiais vertinimais vargu ar galima ginčytis. Tačiau, kita vertus, kažkas labai teisingai atkreipė dėmesį, jog tokį sprendimą priėmęs teisėjas pats kažkada buvo Komunistų partijos sekretorius. Tai, matyt, turėjo įtakos jo sprendimui.

Tačiau ne vienas, šiandien besipiktinantis šiuo sprendimu, kažkada taip pat priklausė Komunistų partijai. Dar tai, neatsiskyrusiai nuo SSKP, tačiau taip pat su ja artimai bendradarbiavusiai, vykdžiusiai jos suvažiavimo nutarimus, tai yra, kolaboravusiai. Lygybės ženklo dėti gal ir negalima, tačiau riba labai jau trapi. Nes valdžia ir iki 1990 metų kovo 11-osios Lietuvoje buvo okupacinė. **Šia prasme kolaborantu buvo ne tik Kauno teismo sprendimu apgintas Rimvydas Tvarijonas, bet ir, pavyzdžiui, okupuotoje Lietuvoje Komunistų partijai vadovavęs A. Brazauskas.**

Kaip ten bebūtų, Kauno apylinkės teismo sprendimas yra tik laikinas dalykas. Drįčiau lažintis, kad aukštesnės instancijos teisme sprendimas

DIRVAI AUKOJO

R.Variakojis, Rocky R., OH.. 100
D.Mačernis, Chicago, IL 45
K.Čeputis, Evanston, IL 35
G.Budrys, Pompano B., FL ... 25
V.Mažeika, Park Ridge, IL 22
A.Barulis, Brockton, MA 20
P.Budininkas, St. Pete B., FL . 15
E.Karnitis, Columbus, OH 15
J.Linkus, Oak Lawn, IL 15
A.Lukas, Dearborn, MI 15
P.Matas, Mentor, OH 15
J.Balsys, Carlsbad, CA 10
A.Bivainis, Edinburg, TX 10
J.Cukuras, Chicago, IL 10
M.Gruzdys, Bay Village, OH 10
J.Kavaliūnas, Barberton, OH . 10
R.Strimaitis, Los Altos, CA ... 10
Z.Dučmanas, Wickliffe, OH 5
O.Merkis, S. Boston, MA 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

bus kitoks ir žurnalistui neteks mokėti 50 tūkstančių litų baudos.

Daug sudėtingesnė yra situacija, kai kalbama apie Aukščiausiojo Teismo sprendimą, kuriuo buvęs prezidentas R. Paksas išteisintas dėl valstybės paslapties išdavimo. Taip, šis sprendimas nekeičia Konstitucinio Teismo sprendimo ir nepanaikina apkaltos. Jis taip pat nepakeis ir požiūrio į R. Paksą bei jo rėmėją Jurijų Borisovą.

Tačiau Aukščiausiasis Teismas, kaip ir generalinė prokuratūra, pernai nusprendusi nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl R. Pakso kišimosi į privatų verslą vieniems davė pagrindą suabejoti Konstitucinio Teismo kompetencija ir jo apolitiškumu, kitiems - Aukščiausiojo Teismo kompetencija ir jo nešališkumu.

Abiem atvejais išvada ta pati – **Lietuvoje nebėra teisinės institucijos**, turinčios paskutinio sprendimo galią, o tai iš esmės reiškia sumaištį ir nesibaigiančias interpretacijas bei spekuliacijas.

Kam už tai tenka atsakomybė, pasakyti sunku. Bet panašu, kad kaltinti dėl to vien teisėjus būtų neteisinga. Ypač - prisiminus, kad juos į pareigas skiria politikai ir kad jie dažnai bando nurodyti, kokie turėtų būti vieno ar kito teismo sprendimai.

Šioje vietoje atsakomybės ratas, atrodo, užsidaro.

Artūras Račas, “Žinių radijas”

Žydrūnas Ilgauskas “Cleveland Cavaliers” (dešinėje) savo kova dėl kamuolio stebina ne vieną krepšinio specialistą.

23 metų 210 cm ūgio vi-
durio puolėjas Augustinas Vi-
tas vos po trijų savaitių nu-
sprendė palikti Vilniaus "Sa-
kalų" vyrų krepšinio ekipą bei
grįžta į Lenkiją. Pasak vil-
niečių ekipos svetainės inter-
nete, krepšininkas "Sakalų"
gretose žaidė vos viename
mače ir pelnė vieną tašką.

Šešioliką pralaimėjimą
trisdešimtose Šiaurės Ameri-
kos Nacionalinės krepšinio
lygos (NBA) reguliariojo se-
zono rungtynėse patyrė antrąją
vietą Vakarų konferencijos
Šiaurės Vakarų pogrupyje uži-
manti Linos Kleizos Denver
"Nuggets" ekipa.

Kaune vykstančio V Nau-
jametinio vyrų krepšinio tur-
nyro UAB "Kauno švara" tau-
rei laimėti, kuriame dalyvauja
į dvi grupes suskirstytos aš-
tuonios komandos, finale
gruodžio 30 d. sitiko Alytaus
"Alytus" ir Rygos "Riga", o
mažajame finale dėl trečiosios
vietos Kauno "LKKA-Atletas"
susitiko su Kauno "Žalgirio-
Sabonio mokyklos" ekipa.

Latvijoje pasibaigusį ke-
turių ekipų Baltijos vyrų krep-
šinio taurės turnyrą laimėjo
Švedijos rinktinė, gruodžio 29
d. finale po atkaklios kovos
71:70 (21:18, 14:26, 16:12,
20:13) įveikusi varžybų šei-
mininkę Gulbenės "Bumer-
angs-ASK" komandą.

Dešimtą pergalę keturio-
liktose Vokietijos vyrų krep-
šinio pirmenybių rungtynėse
iškovojo bei į antrą vietą še-
šiolikos komandų turnyre pa-
kilo Šarūno Sakalausko tren-
iruojamas Brëmerhafeno

"Eisbaren" klubas su Evaldu
Jociu bei Dainiumi Miliūnu.
Namuose "Eisbaren" krepši-
ninkai 80:79 (24:21, 15:12,
25:21, 16:25) įveikė šeštojoje
pozicijoje esančią Kelno
"RheinEnergie" (8 pergalės ir
5 pralaimėjimai) ekipą.

Lietuvos nacionalinė fut-
bolo rinktinė gruodžio 28 d.
draugiškas rungtynes su Mur-
sijos vienuolike Ispanijoje
baigė lygiosiomis 1:1 (0:0).
Aikštės šeimininkai šiame
mače pirmavo po Javi Garcia
įvarčio antrojo kėlinio (51
min.) pradžioje.

Dešimtą pergalę Italijos
krepšinio pirmenybių trylikto-
jo turo rungtynėse iškovojo
Ramūno Šiškausko Trevizo
"Benetton" klubas, gruodžio
28 d. namuose 81:75 (19:13,
14:14, 26:17, 22:31) įveikęs
devintojoje pozicijoje esančią
Varezės "Whirlpool" (7 per-
galės ir 6 pralaimėjimai) ekipą.

Ir toliau daugėja Lietuvos
futbolininkų Estijos pirmeny-
bėse. 2006 metų sezono Tali-
no "Levadia" komandoje rung-
tyniaus net keturi lietuviai -
prie anksčiau šioje ekipoje žai-
dusių Vitoldo Čepausko ir Ma-
riaus Dovydeno prisijungs var-
tininkas Modestas Stonys ir
gynėjas Darius Regelskis. Pa-
staruosius du futbolininkus Es-
tijos vicečempionų klubui pa-
skolino Kauno FBK "Kaunas"
ekipos vadovai.

Tarp šimto geriausių Eu-
ropos vyrų krepšinio klubų,
kurių reitingą pateikia interne-
to svetainė eurobasket.com,
yra trys Lietuvos komandos, iš
kurių dvi patenka į pirmąjį

dvidešimtuką. Net šeštą vietą
užima šalies čempionas Lietu-
vos krepšinio (LKL) bei Bal-
tijos krepšinio (BBL) lygų ly-
deris Kauno "Žalgiris", kurio
sąskaitoje 90 įskaitinių taškų.

Autsaiderio - aštuntąją -
poziciją Lietuvos krepšinio ly-
goje užimantis Panevėžio "Pa-
nevėžys" (1 pergalė ir 6 pra-
laimėjimai) atsisakė lapkričio
pabaigoje į atvykusio 202 cm
ūgio 28 metų amžiaus ameri-
kiečio krepšininko Jason Wil-
liams paslaugų. Pasak klubo
svetainės internete, ne pačios
geriausios formos į Lietuvą
atvykęs bei komandoje įsi-
tvirtinti nesugebėjęs krepši-
ninkas Kalėdas šventė JAV.

Nepatekęs į geriausių
gruodžio 19-25 d. NBA nau-
jokų savaitės penketuką, In-
dianos "Pacers" klubo įžaidė-
jas Šarūnas Jasikevičius ben-
drame reguliariojo sezono
naujokų dešimtuose smuktelė-
jo į šeštą vietą.

www.omni.lt

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą,
prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite
šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit
LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204
linas@fixlerrealty.com
www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770
Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jauką atmosferą rūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Patria Imports

We Sell Koldunai
Gourmet Deli Meats & Breads
Imported Condiments & Foods
Wines, Beer & Waters
Candies, Gifts and More!
794 East 185th St. • 216-531-6720

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)